

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Jóváhagyta:

Tapolcai Zoltán
főosztályvezető

RÖVIDTÁVÚ MUNKAERŐPIACI PROGNÓZIS
HAJDÚ-BIHAR MEGYE
2021. DECEMBER 31-IG

Debrecen, 2021. február

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A Rövidtávú munkaerőpiaci prognózisfelmérés	3
1.1.	A prognózisfelmérés bemutatása, a felmérés mintájának jellemzése	3
1.2.	Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján országosan	3
1.3.	Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján Hajdú-Bihar megyében.....	4
1.4.	Hajdú-Bihar megye munkaerőpiaci jellemzői 2020. I-XII. hónapjában az NFSZ adatai alapján.....	7
II.	A felmérés menete	15
2.1.	A részt vevő cégek létszámnagyság-kategóriák szerint (2019-2020.év)	15
2.2.	Gazdálkodó szervezetek létszámnagyság-kategóriák szerint	16
2.3.	A minta összetétele és ágazati reprezentációja (2020. szeptember)	16
III.	A foglalkoztatás alakulása a felmérésben résztvevőknél 2020. és 2021. években....	17
3.1.	Létszámgazdálkodás 2020. évben.....	17
3.2.	Várható munkaerő-kereslet 2020. év végéig	19
3.3.	Tartósan betöltetlen álláshelyek, a létszámváltozással leginkább érintett foglalkozások	22
3.4.	Atipikus foglalkoztatás	24
3.5.	Külföldi állampolgárok a magyar munkaerőpiacon	27
3.6.	Pályakezdő fiatalok foglalkoztatása.....	27
IV.	A megkérdezettek gazdasági tevékenységének tényadatai és a 2020. évi várakozások 28	
4.1.	Kapacitás-kihasználtság	28
4.2.	Rendelésállomány	34
4.3.	A termelési volumen alakulása	35
4.4.	Beruházások.....	36
4.5.	A vállalkozások üzleti helyzete	38
V.	Összegzés.....	40
	MELLÉKLET	41
	1. számú melléklet.....	41
	FŐBB MUNKAERŐPIACI INFORMÁCIÓK.....	41

I. A Rövidtávú munkaerőpiaci prognózisfelmérés

1.1. A prognózisfelmérés bemutatása, a felmérés mintájának jellemzése

A rövidtávú munkaerőpiaci prognózis felmérés 2020. évben szeptember-október hónapokban zajlott, amelyet a munkaügyi szervezet immár 14 éve a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemező Intézetével (GVI) közös kutatási program keretében végez.

Az országos szintű reprezentatív felmérés a versenyszféra gazdálkodó szervezeteire – a mikro-vállalkozásoktól kezdve a több száz főt foglalkoztató nagy cégekig – terjedt ki. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal járási hivatalai foglalkoztatási osztályainak (a továbbiakban: foglalkoztatási osztály) dolgozói és a kamara munkatársai 6 653 céget (201-gyel kevesebbet, mint egy évvel korábban) kerestek fel. A kérdések 2020. év tény- és várható adataira, valamint a következő évi várakozásokra terjedtek ki.

Az éves rendszerességgel lebonyolított prognózisfelmérések legfőbb célja a munkaügyi szervezet szempontjából a munkaerőpiacon zajló változások és a munkáltatók emberi erőforrással történő gazdálkodásának megismerése, emiatt a kérdőíven szereplő kérdések többsége erre irányul. A felmérés emellett természetesen kiterjed a bevont cégek gazdasági helyzetének, ezen belül a konjunkturális helyzetének, a kapacitáskihasználtságuknak, a termelési volumenüknek, beruházásaiknak az alakulására is. Ezen tényezők együttes megismerése révén prognosztizálható a régió főbb munkaerőpiaci folyamatainak alakulása, leírhatóak a rövidtávon várható változások, nyomon követhetőek a foglalkoztatásban jelentkező tendenciák.

1.2. Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján országosan ¹

Magyarországon az előzetes adatok szerint 2020. év január–novemberében a születések száma 4,4%-kal, a halálozásoké 3,3%-kal több volt, ennek következtében a természetes fogyás 0,9%-kal, 346 fővel nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Ez év novemberében 2019. év azonos hónapjához képest az élveszületések száma kismértékben, 0,3%-kal, a halálozásoké pedig jelentősen, 52%-kal emelkedett, így a természetes fogyás 190%-kal nőtt. 2020. év novemberében az előző hónaphoz mérten 8,6%-kal kevesebb élveszületés történt, miközben számottevően, 26%-kal emelkedett a halálozások száma, a természetes fogyás az októberi 4216 főről novemberre 8032 főre nőtt

A bruttó hazai termék volumene Magyarországon 2020. év III. negyedévében 4,6%-kal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint a gazdaság teljesítménye az előző negyedévinél 11,4%-kal nagyobb, az előző év azonos időszakánál 4,6%-kal kisebb volt. A nemzetgazdaság teljesítménye az I–III. negyedévben 5,5%-kal visszaesett a nyers adatok szerint. Az **ipar** teljesítménye 2,4%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 1,9%-kal zsugorodott az előző év azonos időszakához mérten. A feldolgozóipari ágazatok közül a villamos berendezés

¹ Forrás: idézet a KSH gyorstájékoztatóiból

gyártása és az egyéb (nem közúti) jármű gyártása ágazatok növekedése mérsékelte a visszaesést. Az **építőipar** hozzáadott értéke 17,6%-kal, a **mezőgazdaságé** 3,8%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A **szolgáltatások** bruttó hozzáadott értéke együttesen 4,0%-kal csökkent. A legnagyobb visszaesés a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (20,9%), illetve a szállítás, raktározás (19,9%) nemzetgazdasági ágban volt. A kereskedelem teljesítménye 1,8%-kal nőtt. A szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenység, valamint a művészet, szórakoztatás, egyéb szolgáltatás hozzáadott értéke 9,6%-kal, illetve 7,9%-kal csökkent. A pénzügyi, biztosítási tevékenység teljesítménye 2,9%-kal emelkedett. A közigazgatás és az oktatás hozzáadott értéke 0,8%-kal, illetve 1,7%-kal mérséklődött. Az egészségügy hozzáadott értéke 1,4%-kal nőtt. A bruttó hazai termék 2020. III. negyedévi, 4,6%-os visszaesésében a szolgáltatások 2,2, az ipar 0,4, az építőipar 1,0 százalékpontos csökkenést okoztak. A szolgáltatásokon belül a szállítás, raktározás fogta vissza leginkább (1,0 százalékponttal) a gazdaság teljesítményét.

1.3. Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján Hajdú-Bihar megyében²

Hajdú-Bihar megyében 2020 I–III. negyedévében többen születtek és kevesebben haltak meg, mint az előző év azonos időszakában. A természetes fogyás a megye népességét 411 fővel csökkentette, mértéke jóval kisebb volt, mint egy évvel korábban. A III. negyedévben a munkanélküliek száma nőtt, és – az országos folyamatokkal ellentétben – a foglalkoztatottaké is emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A foglalkoztatási arány (59,4%) elmaradt az országos átlagtól, a munkanélküliségi ráta (6,5%) meghaladta azt. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 10%-kal magasabb volt 2020 I–III. negyedévében, mint az előző év azonos időszakában. Összege (324 ezer forint) továbbra sem érte el a megyék – főváros nélkül számított – átlagát (342 ezer forint).

A telephelyi adatok alapján 2020. I–III. negyedévben az ipar teljesítménye 1,0%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit. A megyei székhelyű építőipari szervezetek termelése 19%-kal, a beruházások volumene 11%-kal csökkent. Az év első kilenc hónapjában több mint kétszer annyi lakást vettek használatba, mint az előző év azonos időszakában, a lakásépítések népességre vetített száma jóval meghaladta az országos átlagot.

Az egészségügyi veszélyhelyzet miatt a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma jelentősen visszaesett. A kiskereskedelmi forgalom volumene lényegében megegyezett az egy évvel korábbival, egy lakosra jutó összege 741 ezer forint volt, az országos átlagnál (860 ezer forint) kevesebb. A gazdasági-társadalmi folyamatokat 2020 I–III. negyedévében meghatározták a koronavírus okozta járvánnyal kapcsolatos intézkedések. Ezek hatása egyes ágazatokban (például a turizmusban) a járvány első, márciustól júniusig tartó hulláma után is jelentős maradt, és a gazdasági szereplők fogyasztási, beruházási döntéseit továbbra is befolyásolta.

Hajdú-Bihar megyében 2020. év III. negyedévében a 15–74 éves népesség 63,6%-a, 253 ezer fő tartozott a gazdaságilag aktívak közé, számuk 4,2%-kal több volt, mint egy évvel korábban. Az aktivitási arány 0,2 százalékponttal meghaladta az országos átlagot. A munkaerőpiacon 237 ezer fő foglalkoztatottként, 17 ezer fő munkanélküliként jelent meg.

² Forrás: idézet KSH Fókuszban a megyék 2020. I–III negyedév Hajdú-Bihar megye

A foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma egyaránt nőtt 2019. év III. negyedévéhez képest. Az előbbiek száma az országossal ellentétesen változott, az utóbbiaké az átlagnál jelentősebben emelkedett. A foglalkoztatási ráta 59,4%-ot tett ki, ami 1,2 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábbit. Az arány elmaradt az országos átlagtól (60,5%). A munkanélküliségi ráta 6,5%-ot ért el, ami 2 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábbit, megtörve a korábbi negyedévek kedvező tendenciáját. Az arány magasabb volt az országos átlagnál (4,4%). Az inaktívak száma 145 ezer főt tett ki, 6,9%-kal kevesebbet az egy évvel korábinál. A változás iránya megegyezett az országossal.

Hajdú-Bihar megyében 2020. év I–III. negyedévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 324 ezer, az adókedvezmény nélkül számított havi nettó átlagkereset 215 ezer forint volt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a bruttó átlagkereset 342 ezer, a nettó átlagkereset 228 ezer forintra emelkedett. A bruttó és nettó átlagkereset – a közfoglalkoztatottakkal együtt számítva – egyaránt 10,2%-kal múlta felül a 2019. év I–III. negyedévit, folytatva a korábbi időszakok emelkedő tendenciáját. A növekedés üteme valamelyest meghaladta az országos átlagot. Az alkalmazottak 18,0%-kal kevesebbet kerestek az országos átlagnál. A versenyszférában 8,8%-kal 328 ezer forintra, a költségvetési szférában 12,6%-kal 322 ezer forintra emelkedtek a bruttó keresetek. Az átlagkereset a fizikai foglalkozásúaknál 9%-kal, a szellemieknél 10,3%-kal nőtt, ennek eredményeként az előbbiek átlagosan bruttó 248, az utóbbiak 415 ezer forintot kerestek.

Hajdú-Bihar megyében 2020. év szeptember végén 24 ezer álláskeresőt tartottak nyilván. Számuk az országos átlagnál kevésbé, 14%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A koronavírus okozta járvány első hullámát követően az aktív munkakeresés megindulása a regisztrált álláskeresők számának jelentős emelkedését okozta, ami szeptember végére valamelyest veszített intenzitásából. A pályakezdő álláskeresők száma (2 518 fő) 4,5%-kal több lett, az összes álláskeresőhöz viszonyított arányuk 11% volt. Az álláskeresők 29%-a legfeljebb 3 hónapja, szintén 29%-a tartósan, egy évet meghaladóan nem tudott elhelyezkedni. A tartósan állás nélkül lévők száma 0,8%-kal meghaladta a 2019. év szeptemberit. Az álláskeresők között a legnagyobb aránya (40%) a legfeljebb az általános iskola 8 osztályával rendelkezőknek volt, emellett 25%-nak szakmunkás, szakiskolai bizonyítvány, 28%-nak érettségi, illetve technikum a legmagasabb végzettsége, 6,4%-uk pedig diplomás volt. A nyilvántartott álláskeresők körében az ellátottak aránya összességében csökkent (4,2 százalékponttal) az előző év azonos időpontjához képest: az álláskeresők 11%-a álláskeresési járadékban, 14%-a álláskeresési segélyben, 24%-a szociális ellátásban részesült. A nyilvántartott állásnélküliek fele ugyanakkor nem kapott semmilyen pénzügyi ellátást. Szeptember végén 4,6 ezer betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván, számuk alig változott (+0,1%) az egy évvel korábbihoz képest. Tíz üres álláshelyre 52 álláskereső jutott, 6-tal több, mint 2019 szeptemberében.

Hajdú-Bihar megyei székhellyel 2020. év szeptember végén 109 ezer gazdasági szervezetet tartottak nyilván, számuk 1,7%-kal – országosan 1%-kal – nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A korábbi időszakokhoz hasonlóan a 103 ezer vállalkozás nagyobb részét (85 ezer) önálló vállalkozóként, kisebb részét (18 ezer) társas vállalkozásként regisztrálták. Az előbbiek száma egy év alatt 2,3%-kal nőtt, az utóbbiaké 0,4%-kal csökkent. Ezer lakosra a megyében 196 regisztrált vállalkozás jutott. A társas vállalkozások meghatározó részét (71%-ot) kitevő

korlátozott felelősségű társaságok száma 0,9%-kal bővült, a 25%-át képviselő betéti társaságoké 2,9%-kal fogyott. A részvénytársaságok száma 0,5%-kal nőtt, szövetkezetből 7,2%-kal kevesebb szerepelt a regisztrációban, mint 2019. szeptember végén. A társas vállalkozások 91%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiekből 35 volt a megyében. A társas vállalkozások 4,7%-a került csődeljárás, kényszertörlesztés vagy felszámolási eljárás alá 2020. év I–III. negyedévében, 0,8 százalékponttal kisebb részük, mint egy évvel korábban. Az eljárás alá vont cégek részaránya a kft-k körében 4,5%-ot, a részvénytársaságoknál 5,9%-ot tett ki. Az önálló vállalkozók közül a legtöbben, 43% mellékfoglalkozásuként, 36% főfoglalkozásuként, 21% nyugdíjasként tevékenykedett. Fő- és mellékfoglalkozás keretében többen, nyugdíj mellett kevesebben vállalkoztak az egy évvel korábbinál. Szeptember végén 4,2 ezer egyéni vállalkozás szüneteltette - vélhetően a járvány hatására - tevékenységét, számuk 27%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az ideiglenesen szüneteltetett egyéni vállalkozások aránya egy év alatt 12%-ról 14%-ra emelkedett. Főtevékenységük alapján a társas vállalkozások a kereskedelem, a tudományos és műszaki tevékenység, valamint az építőipar területén, az önálló vállalkozók a mezőgazdaság és az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágakban fordultak elő leggyakrabban.

A Hajdú-Bihar megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2020. év I–III. negyedévében 161 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlítva áron 11%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. A csökkenés mértéke alapján Hajdú-Bihar a közepes visszaesést mutató megyék közé tartozott. A beruházási érték 45%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások realizálták. A koronavírus okozta járvány által előidézett kedvezőtlen gazdasági környezet hatására a III. negyedévi teljesítmény volumene 57%-kal elmaradt az előző év azonos időszakától. A beruházások kevésbé voltak koncentráltak. A fejlesztési források 30%-át a feldolgozóiparban, 18%-át a mezőgazdaságban, 8,7%-át az energiaiparban használták fel. Az agrárium beruházásainak volumene 9%-kal, az energiaiparé 7,5%-kal nőtt, a feldolgozóiparé ugyanekkora mértékben csökkent. Utóbbi gazdasági ágon belül a járműiparban, a gumi-, műanyag- és építőanyag-iparban, valamint a gép, berendezés gyártása területén valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások. Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztések 50%-a épületek és egyéb építmények építésére, 45%-a gépek, berendezések és járművek beszerzésére irányult. Az építési beruházások volumene 15%-kal visszaesett. A külföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlítva áron 8,8%-kal, a belföldieké ennél mérsékeltebben, 5,0%-kal csökkent. Az értékek alapján a gépek, berendezések és járművek 66%-a importból származott. Ültetvények, erdők telepítésére, használatok beszerzésére és a meglévő föld értéknövelésére a megyei gazdaság szereplői 7,9 milliárd forintot költöttek, 13%-kal többet az előző év azonos időszakánál.

Hajdú-Bihar megyében a 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások telephelyein az I–III. negyedéves kibocsátás volumene 2018 óta emelkedik. 2020. év első kilenc hónapjában Jász-Nagykun-Szolnok megye mellett csak itt haladta meg (1%-kal) az egy évvel korábbit. (Országosan 9%-kal visszaesett a teljesítmény.) A termelési érték 708 milliárd forintot tett ki. A járvány tavaszi hulláma a megye iparát kevésbé érintette. Az áprilisi termelés volumene elérte az egy évvel korábbi szintet, a májusi is csak mérsékelten maradt el attól. Júniusban már nőtt a teljesítmény, júliustól azonban folyamatosan csökkent (szeptemberben 1,1%-kal).

A 49 főnél többet foglalkoztató, megyei székhelyű ipari vállalkozások 2020. év I–III. negyedévi termelése (folyó áron 615 milliárd forint) összehasonlító áron 1,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A teljesítmény növekedését elsősorban a vegyipar és az élelmiszeripar támogatta. Az ipari értékesítés volumenének 1,4%-os emelkedéséhez elsősorban a hazai eladások járultak hozzá. A belföldi eladások volumene 3,6%-kal nőtt, ehhez legnagyobb mértékben az élelmiszeripar, valamint a gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar járult hozzá. Az export növekedését főként a vegyipar támogatta, a gépipar azonban visszafogta, így mindössze 0,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A megyében az exporteladások domináltak, a bevételek kétharmada ebből származott.

Hajdú-Bihar megyében a koronavírus okozta járvány első, tavaszi hulláma idején sok kereskedelmi szálláshely zárva tartott a korlátozó intézkedések hatására, és vendégforgalmukat nyáron is visszafogta az emberek csökkenő utazási hajlandósága, szeptembertől pedig a fertőzés ismét fokozódó terjedése és a külföldiek beutazására vonatkozó szigorítás. Ennek következtében 2020. év I–III. negyedévében a szállodákban, panziókban, kempingekben, üdülőház-telepeken, közösségi szálláshelyeken a vendégek (238 ezer) és az általuk eltöltött vendégéjszakák (667 ezer) száma 44, illetve 46%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A szálláshelyeken a legforgalmasabb hónapnak számító augusztusban az eltöltött vendégéjszakák száma 23%-kal maradt el az előző évitől. Szeptemberben is kedvezőtlen irányba változott a tendencia, 42%-kal csökkent az érték az egy évvel korábbihoz képest. A külföldi állampolgárok hosszabb ideig szembesültek utazási korlátozásokkal, mint a magyarok, a járvány második hullámának erősödésétől, szeptembertől az országba látogatásukat újra feltételekhez kötötték. Ebből is adódóan 2020. év I–III. negyedévében a külföldi vendégek által a megyében eltöltött vendégéjszakák száma erőteljesebben csökkent, mint a belföldieké, összességében 68%-kal kevesebb éjszakára (149 ezerre) maradtak a kereskedelmi szálláshelyeken, mint 2019. év azonos időszakában. A belföldi vendégek éjszakái (519 ezer) 32%-kal csökkentek. A szálláshelyek első kilenc hónapban regisztrált összes bruttó árbevétele (9,9 milliárd forint) folyó áron 42%-kal elmaradt az egy évvel korábbi értéktől. Az árbevételen belül a szállásdíjak összege 38%-kal, a vendéglátásé 48%-kal, az egyéb szolgáltatásoké 45%-kal csökkent.

1.4. Hajdú-Bihar megye munkaerőpiaci jellemzői 2020. I–XII. hónapjában az NFSZ adatai alapján³

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal járási hivatalainak (továbbiakban: járási hivatalok) regiszterében 24 276 fő álláskereső szerepelt 2020. év 1–12. hónapjának átlagában, amely az előző év 1–12. hónapjának átlagához képest 2 409 fővel 11%-os **növekedést** jelent.

Az álláskeresők között 2020. év 1–12. hónapjának átlagában⁴ **11 440 férfi** és **12 836 nő** szerepelt, arányuk 47,1%, illetve 52,9%. A rendszerben 2017. február hónapig kevesebb női regisztrált álláskereső szerepelt, mint férfi. Ugyanezen év márciusától azonban a nők 2,6%–6,4%-pont közötti értékkel haladták meg a férfi álláskeresők arányát, viszont az elmúlt

³ Forrás: NFSZ adattárház

⁴ 2020. év 1–12. hónap = vizsgált időszak

45 hónapban az álláskeresők között minden hónapban a női álláskeresők aránya 50% fölött volt. A tárgynegyedévben a női álláskeresők aránya 4,9%-pont és 5,8%-pont közötti értékkel haladta meg a férfi álláskeresők arányát. A legnagyobb eltérés 2020. év március hónapban volt, akkor a női álláskeresők aránya 7,2%-ponttal volt magasabb a férfiak arányánál. A rendelkezésre álló adatokból kitűnik, hogy az előző évi időszak átlagához⁵ viszonyítva a női álláskeresők aránya 8,7%-kal növekedett, míg a férfiak arányának növekedése 13,7%-os volt.

Az **iskolai végzettség** struktúráját tekintve 2020. év 1-12. hónapjának átlagában a legfeljebb 8 általános iskolai végzettségűek száma a vizsgált időszakban 9 849 fő volt, az álláskeresőkön belüli arányuk pedig 40,6%. Gimnáziumi végzettséggel 3 115 fő, felsőfokú végzettséggel 1 447 fő rendelkezett. Az előbbi csoport aránya a nyilvántartott álláskeresők között 12,8%, míg az utóbbiaké 6%. Az álláskeresőkön belüli megoszlás esetében a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 2,4%-ponttal magasabb az előző év azonos időszakánál. A középfokú végzettségűek aránya 2020. év átlagában 2,9%-ponttal növekedett, ami kihatott a gimnáziumot végzettek arányára is, mivel az 1,1%-ponttal emelkedett, annak következtében, hogy számuk 548 fővel növekedett. A **felsőfokú** végzettségűek száma 249 fővel emelkedett, miközben az álláskeresőkön belüli arányuk is nőtt a bázisidőszakhoz képest. A 2020. évi vizsgált időszak átlagában 1 447 fő felsőfokú végzettségű álláskereső szerepelt a nyilvántartásban, ami 20,8%-os növekedésnek felelt meg a bázisidőszakhoz képest. A középfokú végzettséggel rendelkezők 50,3%-a szakiskolában vagy szakmunkásképzőben végzett, 26,5%-a szakközépiskolai és technikumi, 23,2%-a gimnáziumi végzettségű. Egy év alatt 227 fővel, 2,4%-kal növekedett az alapfokú végzettséggel rendelkező álláskeresők száma a nyilvántartásban.

Pénzbeli ellátásra 2020. év 1-12. hónapjában átlagosan 12 550 fő álláskereső volt jogosult, ami a nyilvántartott álláskeresők 51,7%-a. A bázisidőszakban az álláskeresők 54,7%-a, 11 964 fő kapott ellátást. A vizsgált időszak átlagában a pénzbeli ellátásban részesülők 45,2%-a foglalkoztatás helyettesítő támogatásban, 29%-a járadék típusú ellátásban, 25,5%-a segély típusú ellátásban és 0,3%-a rendszeres szociális segélyben részesült. Az álláskeresők 48,3%-a semmilyen pénzbeli támogatást nem kapott a vizsgált időszak átlagában.

A nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez⁶ viszonyítva 2020. év 1-12. hónapjának átlagában országosan 4,89%, míg Hajdú-Bihar megyében 6,87% volt. Megyénkben a legalacsonyabb értékkel, 5,52%-kal a Debreceni Járási Hivatal rendelkezett. Emellett még három járási hivatalnál volt alacsonyabb a mutató értéke a megyei átlagnál. Hajdú-Bihar megyében a Hajdúhadházi Járási Hivatalban 10,51%-kal a legmagasabb a nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállaló korú népességhez viszonyítva.

A relatív mutató arányának változása 2020. év 1-12. hónapjában az álláskereső létszámváltozásával összhangban mind a tíz járásban növekedést mutat 2019. év 1-12. hónapjához képest. A relatív mutató aránya megyei szinten 0,98%-ponttal volt magasabb a

⁵ 2019. év 1-12. hónap = bázisidőszak

⁶ Munkavállaló korú népesség fő - a KSH népszámlálási, ill. népesség nyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

bázisidőszaki értéknél. A legkisebb arányú növekedés a 2019. évi bázisidőszakhoz képest 0,11%-ponttal a Püspökladányi Járási Hivatal területén jelentkezett, ahol a tárgyidőszak átlagában 5,92% volt a mutató értéke. A legmagasabb arányú növekedés 2,13%-ponttal a Hajdúszoboszlói Járási Hivatal illetékességi területén volt tapasztalható, amelynek következtében a vizsgált időszak átlagában a járásban 7,16% volt a mutató értéke.

Hajdú-Bihar megyében az álláskereső **korcsoport szerinti** összetételét vizsgálva a **25 évnél fiatalabbak** aránya az összes nyilvántartott álláskeresőn belül mindkét vizsgált időszakban (2019. év és 2020. év 1-12. hónap átlagában) elérte és meghaladta a 15%-ot (a bázis időszak átlagában 15,4%, míg a vizsgált időszak átlagában 15%). A 25 évnél fiatalabb álláskereső 2020. év 1-12. hónap átlagában 8,1%-kal voltak többen, mint egy évvel korábban. A számukban 272 fős növekedés következett be, így 2020. év vizsgált időszakának átlagában 3 638 fő 25 év alatti álláskereső volt a járási hivatalok regiszterében.

A megyében az **55 év és afeletti álláskereső** 2020. év 1-12. havi átlagos létszáma 11,1%-os növekedést követően 6 568 fő volt. A célcsoport nyilvántartott álláskeresőknél belüli aránya 0,1%-pontos növekedést követően 27,1% volt, mivel a számuk 658 fővel növekedett a bázisidőszakhoz képest.

A vizsgált időszakban a megye álláskeresőinek döntő hányada (84,3%) **fizikai foglalkozású** volt, ami 20 468 fő állástalant jelentett, ez a szám 1 935 fővel, 10,4%-kal haladta meg az előző évi adatokat. A **szellemi foglalkozásúak** létszáma 2020. év 1-12. hónapjának átlagában 3 808 fő, ami a 2019. évi bázisidőszaktól, 473 fős növekedés következtében 14,2%-kal magasabb.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CSOPORTOK

A **szakképzetlenség (nem iskolai végzettség szerinti besorolás)** Hajdú-Bihar megyei aránya az álláskeresők között 2020. év 1-12. hónapjának átlagában 31%, amely 1,7%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki értéknél. A vizsgált időszakban a szakképzetlenség megyei létszáma átlagosan 7 536 fő volt, ami 376 fős, azaz 5,3%-os növekedést mutatott a bázisidőszakhoz képest. A szakképzetlen álláskereső 53,9%-a nő, számuk 4 064 fő volt a vizsgált időszak átlagában, amely 3,2%-kal, 128 fővel több a bázisidőszaki létszámnál. A fizikai szakképzetlen álláskereső aránya a szakképzetlenség között 93,5%, amely 0,9%-ponttal alacsonyabb a 2019. év 1-12. havi aránynál. A szakképzetlenség 82,6%-a, 6 223 fő alacsony iskolai végzettséggel rendelkezett, ami 3,1%-kal alacsonyabb a bázisidőszaknál. A középfokú szakképzetlen álláskereső száma 1 277 fő volt a vizsgált időszak átlagában, amely a szakképzetlen álláskereső 16,9%-ának felelt meg és 3%-ponttal magasabb a bázisidőszaknál, annak következtében, hogy számuk 276 fővel növekedett. A középfokú szakképzetlenség közül 823 fő gimnáziumi végzettséggel rendelkezett 2020. év 1-12. hónap átlagában, amely a szakképzetlenség 10,9%-át jelentette. A vizsgált időszak átlagában 1 658 fő 25 év alatti szakképzetlen álláskeresőt tartottak nyilván a járási hivatalok, így a szakképzetlenség között az arányuk 22% volt, ami megegyezik a bázisidőszaki értékkel. A 25 év alatti szakképzetlen álláskereső 64,4%-ának, 1 067 főnek alacsony iskolai végzettsége volt, valamint 21,9%, 363 fő rendelkezett gimnáziumi végzettséggel. Az 55 éves és idősebb korosztály aránya 27,7% volt a szakképzetlenség között, ami a vizsgált

időszakban 2 084 főt jelentett, ez 0,4%-ponttal alacsonyabb a 2019. év 1-12. havi arányánál. Az 55 év és afeletti szakképzetlen álláskeresők 17,7%-a, 369 fő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 76,8%-a, 1 600 fő csak általános iskolai végzettséggel bírt. A szakképzetlenek között a pályakezdő álláskeresők száma a vizsgált időszakban 1 065 fő volt, amely az egy évvel korábbi időszaknál 42 fővel kevesebb és a szakképzetlenek 14,1%-át jelentette, ami 1,3%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaknál. A szakképzetlen pályakezdő álláskeresők 96%-a, 1 022 fő a 25 év alatti korosztályhoz tartozott, közülük 568 fő rendelkezett általános iskolai végzettséggel, így arányuk 55,6% volt. Az éven túl nyilvántartásban lévők közül a szakképzetlen álláskeresők aránya a vizsgált időszakban 30,3% volt, ami 1,3%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki aránynál. Az éven túli szakképzetlenek száma 2020. év 1-12. hónapjának átlagában 2 285 fő volt, 0,9%-kal, 20 fővel több a bázisidőszaknál. Az éven túli szakképzetlen álláskeresők között a 25 év alattiak aránya 10%, 229 fő, akik közül 155 főnek (67,7%) általános iskolai végzettsége volt, míg az 55 év és afeletti aránya 54,1%, (1 236 fő), akik közül 949 fő, (76,8%) általános iskolai végzettséggel rendelkezett a vizsgált időszak átlagában. A szakképzetlen álláskeresők 51,5%-a, 3 884 fő kapott pénzbeli ellátást a vizsgált időszak átlagában, amely 3,8%-ponttal kisebb a bázisidőszaktól. Az ellátásban részesülők 53,3%-a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült. A 7 536 fő szakképzetlen álláskereső több mint egyötödét (23,2%) a Debreceni Járási Hivatalban tartották nyilván. Három járás esetében 10% feletti az arányuk, (a Derecskei Járási Hivatalban 12%, a Berettyóújfalui Járási Hivatalban 11,4% és a Nyíradonyi Járási Hivatalban 10,6%), a többi járás esetében az arány nem haladta meg a 8,6%-ot.

A tárgyév alapul vett időszakában, a **25 éven aluli** korosztályba 3 638 fő álláskereső tartozott, az **55 éves és azon felüli** állástalanok száma 6 568 fő volt. Az előbbieket 15%-ot, az utóbbiak pedig 27,1%-ot képviseltek az álláskeresők között. Az előző év azonos időszakának átlagában a 25 év alattiak aránya 0,4%-ponttal volt magasabb, míg az 55 év és afeletti álláskeresők aránya 0,1%-ponttal volt alacsonyabb. A 25 év alattiak 50,4%-a nő, míg az idősebb korosztálynál a nők aránya 49,4% volt a vizsgált időszakban. A fiatalok (25 év alattiak) 84,4%-a fizikai foglalkozású, ami 3 072 főt jelentett a vizsgált időszakban, ez 0,4%-kal kevesebb a bázisidőszak átlag létszámánál. Az 55 év és afeletti álláskeresők közül 5 875 fő tartozott a fizikai állományba, így arányuk az álláskeresők között 89,4%, ami 0,3%-ponttal magasabb az előző év 1-12. havi arányánál. A fiatalok 39,2%-a alacsony, 57,7%-a közép- és 3,1%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezett a vizsgált időszak átlagában.

Az 55 év és afeletti 44,9%-a alacsony, 51,3%-a közép- és 3,8%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezett. A fiatalok közül 750 főnek gimnáziumi végzettsége volt, így arányuk 20,6%, míg az idősebb korosztályban a gimnáziumi végzettséggel rendelkezők aránya 7,2% volt, ami 470 főt jelentett. A 25 év alatti álláskeresők 56,8%-a, 2 065 fő pályakezdő, akik a vizsgált időszak átlagában 61 fővel voltak kevesebben a nyilvántartásban. A 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott álláskeresők közül 2020. év 1-12. hónapjában átlagosan 424 fő volt 25 év alatti álláskereső, míg az 55 év és afeletti éven túli álláskeresők száma 3 631 fő volt. A vizsgált időszakban a 25 év alatti álláskeresők közül 972 fő részesült ellátásban, ami a nyilvántartott 25 év alattiaknak a 26,7%-át jelentette. Közülük 646 fő foglalkoztatás helyettesítő támogatásban és 325 fő

álláskeresői járadékban részesült. Az 55 éves és azon felüli korosztály 77%-a, 5 056 fő részesült pénzbeli ellátásban a vizsgált időszak átlagában, akik közül 24,8% kapott foglalkoztatás helyettesítő támogatást. A járások közül a 25 év alatti álláskereső a legnagyobb mértékben (25,3%-kal) a Debreceni Járási Hivatal regiszterében, míg a legkisebb mértékben (4,8%-kal) a Püspökladányi Járási Hivatal nyilvántartásában találhatóak. Az idősebb – 55 év és afeletti – korosztály magas aránya (30,6%) az álláskeresők között leginkább a Debreceni Járási Hivatal ellátási területén jellemző. A Hajdúnánási Járási Hivatal területén 4,6%-kal a legkisebb az 55 év és afeletti álláskeresők aránya.

A **nők** száma a nyilvántartott álláskeresők között az elmúlt 45 hónapban magasabb a férfiak számánál. Ezen időszak alatt a nők aránya az álláskeresők között 51,4% és 55,4% között mozgott. A női fizikai álláskeresők száma a bázisidőszakhoz képest 7,6%-kal növekedett, így számuk a vizsgált időszakban 10 225 fő volt, ami azt jelenti, hogy az összes álláskereső között a női fizikai álláskeresők aránya 42,1%-ot tett ki. A női álláskeresők között 2020. év 1-12. hónap átlagában 4 064 főnek nem volt szakképzettsége, ami a bázisidőszakhoz képest 3,2%-os növekedésnek felelt meg. A vizsgált időszakban a szakképzetlen álláskeresők között a női szakképzetlen álláskeresők aránya 53,9% volt, amely a bázisidőszakhoz képest 1,1%-kal alacsonyabb. A tíz járás közül hatban növekedett a szakképzetlen női álláskeresők száma. A legnagyobb számban 82 fővel a Hajdúszoboszlói járásban, míg a legkisebb számban 7 fővel a Hajdúhadházi járásban. A legnagyobb számú csökkenés 65 fővel a Derecskei járásban, míg a legkisebb számú 3 fős csökkenés a Püspökladányi járásban realizálódott a vizsgált időszak átlagában a bázisidőszakhoz képest. Életkor szerint a nők aránya a 25 év alatti álláskeresők között 2019. év 1-12. hónapjához képest 1,3%-ponttal csökkent, amely a vizsgált időszakban 50,4%-ot jelentett. Az 55 év és afeletti korosztályban 49% felett vannak a női álláskeresők mindkét időszak átlagában, ami a bázisidőszakban 50%, míg a vizsgált időszakban 49,4% volt. Iskolai végzettség tekintetében az alapfokú végzettségű női álláskeresők aránya a vizsgált időszakban 52,9%-ot tett ki, amely 1,1%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki értéknél. A felsőfokú végzettségű álláskeresők között közel 62%-os a nők aránya, számuk 893 fő volt 2020. év 1-12. hónapjának átlagában. A pályakezdő álláskeresők közül a nők száma a vizsgált időszakban átlagosan 1 228 fő volt, arányuk 54,8%-ot tett ki és a számuk a bázisidőszakhoz képest 4,4%-ponttal csökkent. Öt járásban csökkent a női pályakezdő álláskeresők száma a bázisidőszakhoz képest. A legnagyobb számban a Püspökladányi járásban 50 fővel, míg a legkisebb számban a Berettyóújfalu járásban 2 fővel csökkent a női pályakezdő álláskeresők száma 2020. év átlagában. Az egy éven túl nyilvántartásban lévő 3 885 fő női álláskereső aránya az álláskeresők között 56,9%, amely 0,7%-ponttal növekedett 2019. év 1-12. hónapjának átlagához képest. Az álláskereső nők 53,5%-a, 6 272 fő nem részesült pénzbeli ellátásban 2020. év 1-12. hónapjának átlagában. Foglalkoztatás helyettesítő támogatást a női álláskeresők 25,6%-a kapott a vizsgált időszakban. A belépők száma 2020. év 1-12. hónapjában átlagosan 3 689 fő volt, amelyből a nyilvántartásba belépők nők aránya 50%. Az új belépők között a nők száma 137 fő volt, amely 45,9%-ot jelent az álláskeresők között és 3,1%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki értéknél.

A **tartósan, egy éven túl nyilvántartásban lévő álláskeresők** létszámában 0,3%-os csökkenést állapíthatunk meg az egy évvel korábbi időszak átlaglétszámához képest.

A 6 831 fő tartósan állás nélküli személy az összes álláskeresőhöz viszonyítva 28,1%-os aránnyal szerepelt 2020. év 1-12. hónapjának átlagában, amely arány 3,2%-ponttal alacsonyabb, mint 2019. év 1-12. hónapjának átlagában volt. A tíz járás közül négyben csökkent a tartós álláskeresők száma a nyilvántartásban. Megyei szinten 21 fős csökkenés volt tapasztalható a vizsgált időszakban. Az éven túli álláskeresők 56,9%-a, 3 885 fő nő, amely 0,7%-ponttal magasabb a bázisidőszaki értéknél. A vizsgált időszakban a tíz járás közül a női tartós álláskeresők száma hat járásban növekedett, míg négy járásban csökkent, amely összességében 34 fős növekedést eredményezett. A fizikai foglalkozású tartós álláskeresők 54,8%-a nő, számuk a vizsgált időszakban 3 255 fő volt, amely 44 fővel több a bázis évi adatnál. Az alapfokú végzettséggel rendelkező tartós álláskeresők létszáma a vizsgált időszakban 77 fővel növekedett, számuk 3 200 fő volt, így az álláskeresőkön belüli arányuk a vizsgált időszakban 46,8% volt, ami 1,3%-ponttal magasabb a bázis időszaknál. A középfokú végzettségű, éven túli álláskeresők száma 103 fővel csökkent 2019. év 1-12. hónapjához képest, így a csökkenés mértéke 3% volt. Ezen a csoporton belül a nők száma 1 795 fő, arányuk a középfokú végzettségűek között 53,9%. A gimnáziumot végzettek száma 630 fő, amely 1,8%-kal több a bázisidőszakinál és közülük a nők száma 472 fő, így e csoporton belüli arányuk 74,9%, ami 0,6%-ponttal magasabb a bázis időszak arányánál. A felsőfokú végzettségű, éven túli álláskeresők száma 5 fővel növekedett az előző év átlagához képest. Ezen a csoporton belül a nők aránya 56,2%, ami 0,4%-ponttal magasabb a bázisidőszak arányánál. A 25 év alatti tartós álláskeresők száma 424 fő volt, amely megyei szinten 47 fővel volt alacsonyabb a vizsgált időszakban, viszont 5 járási hivatal (Balmazújváros, Debrecen, Hajdúhadház, Hajdúnánás és Hajdúszoboszló) területén növekedés volt tapasztalható. Az 55 éves és afeletti tartós álláskeresők száma mind a tíz járásban növekedést mutat, ami megyei szinten összességében 367 főt tesz ki, így 3 631 fő szerepelt a nyilvántartásban és közülük a nők száma 1 915 fő volt. A tartós álláskeresők 5,8%-a pályakezdő, létszámuk 395 fő volt, amelyből a nők száma 229 fő. A tartós álláskeresők 74,9%-a részesült pénzbeli ellátásban, ami 5 117 főt jelentett, akik közül a nők száma 2 804 fő volt. Az éven túli álláskeresők 33,5%-a, 2 285 fő nem rendelkezett szakképzettséggel a vizsgált időszakban, amely 20 fővel több a bázisidőszaki létszámnál. Ezen a csoporton belül a nők száma a vizsgált időszakban 1 391 fő volt, amely 497 fővel több a bázisidőszaki létszámnál.

A nyilvántartásban 2020. év 1-12. hónapjait alapul véve 2 240 fő **pályakezdő** szerepelt, így a regisztrált álláskeresőkön belüli arányuk 9,2% volt, amely 1,3%-ponttal alacsonyabb az előző év 1-12. hónapjának átlagánál. A pályakezdő álláskeresők 54,8%-a, 1 228 fő nő volt, akik aránya 0,9%-ponttal alacsonyabban alakult a vizsgált időszakban. A bázisidőszakhoz képest a Balmazújvárosi, a Debreceni, a Hajdúböszörményi, a Hajdúhadházi és a Hajdúszoboszlói járást kivéve a többi öt járási hivatal területén csökkent a női pályakezdő álláskeresők száma. A fizikai pályakezdők száma 55 fős csökkenést követően a vizsgált időszakban 1 827 fő volt, így a csökkenés aránya 2,9%-os. Alapfokú iskolai végzettséggel 879 fő pályakezdőt tartottak nyilván a járások, akik száma 125 fővel volt kevesebb a bázisidőszaknál. A középfokú végzettségűek száma 3,7%-os növekedést követően 1 218 fő, akik közül a nők száma 676 fő volt a vizsgált időszakban. Gimnáziumi végzettséggel 454 fő rendelkezett, ami 3,5%-kal nagyobb a bázisidőszaknál. Növekedés tapasztalható a felsőfokú végzettségű pályakezdő álláskeresők számát illetően is, arányuk a

pályakezdekők között 6,4%, mivel a vizsgált időszakban 143 fő volt a járások regiszterében, amelyből a nők száma 93 fő volt. A 25 év alatti pályakezdekők száma a bázisidőszakhoz képest 61 fővel csökkent, így a vizsgált időszakban 2 065 fő tartozott e csoportba. A vizsgált időszak átlagában öt járásban csökkent a 25 év alatti pályakezdekő álláskeresők száma. A Balmazújvárosi járásban stagnálás volt, mivel mindkét időszakban 121 fő 25 év alatti pályakezdekőt tartottak nyilván. Növekedés legnagyobb számban 55 fővel a Hajdúszoboszló, legkisebb számban 17 fővel a Debreceni járásban volt 2020. év 1-12. hónapjának átlagában. A fiatal pályakezdekők 54,2%-a, 1 120 fő a női álláskeresők közé tartozott 2020. év 1-12. hónapjának átlagában. Az éven túli pályakezdekők száma a vizsgált időszakban 21 fővel mérséklődött, így a számuk 395 fő volt, amelyből a nők száma 229 fő. A bázisidőszakhoz képest az éven túli pályakezdekők száma öt járásban növekedett, a Balmazújvárosi és a Berettyóújfalui járásban 3, illetve 1 fővel, a Nyíradonyi és a Hajdúnánási járásban egyaránt 5 fővel, valamint a Hajdúhadházi járásban 7 fővel. A Hajdúszoboszlói járásban stagnálás volt. A többi négy járásban csökkenés volt tapasztalható a vizsgált időszakban. Ellátásban a pályakezdekők 18,5%-a részesült, akik mindannyian foglalkoztatás helyettesítő támogatást kaptak. Közülük a nők száma 253 fő, így vizsgált időszakban a női pályakezdekő álláskeresők 25,9%-a részesült ellátásban. A szakképzetlen pályakezdekők száma 1 065 fő volt a vizsgált időszakban, amely 42 fővel kevesebb a bázisidőszaki létszámnál, így arányuk a pályakezdekők között 47,5%. A belépő pályakezdekők száma a bázisidőszakhoz képest 61 fővel csökkent, míg az új belépők száma 24 fővel lett kevesebb. Az új belépők 48,2%-a női álláskereső, akik aránya a bázisidőszakhoz képest 0,1%-ponttal növekedett. A legtöbb pályakezdekő fiatal, átlagosan 606 főt a Debreceni Járási Hivatal ellátási területén tartották nyilván, de emellett még jelentős, 220 fő feletti átlagok voltak a Hajdúszoboszlói (223 fő), a Nyíradonyi (224 fő) és a Berettyóújfalui (265 fő) járások területén is. A megyében regisztrált pályakezdekők 27,1%-a a Debreceni Járási Hivatal regiszterében volt a tárgyév vizsgált időszakának átlagában, amely 1,4%-ponttal magasabb az előző év azonos időszakának átlagánál.

BELÉPÉSI - KILÉPÉSI FORGALOM

Hajdú-Bihar megyében a nyilvántartásba került álláskeresők száma 2020. év 1-12. hónapjában összesen meghaladta a 40 ezer főt, ami 10,9%-kal (4 006 fővel) több belépési esetet jelentett, mint 2019. év ugyanezen időszakában.

Az **új belépők** (az álláskeresők nyilvántartásában eddig nem szerepelt személyek) száma 2020. év 1-12. hónapjában összesen 3 587 fő volt, amely 74 fővel volt több, mint egy évvel korábban. Az új belépők 3 587 fős létszáma az összes belépőn belül mintegy 8,8%-ot képviselt a vizsgált időszakban, ami 0,8%-ponttal alacsonyabb az egy évvel korábbi időszaki adatnál.

A **kilépők** létszáma a vizsgált időszakban a bázisidőszaki értékhez képest 2 640 fővel csökkent. Amíg a nyilvántartásba belépő álláskeresők egy évvel korábbi zárónapi létszámához viszonyítva a belépők aránya 10,9%-os növekedést jelentett, addig a nyilvántartásból kilépők aránya az egy évvel korábbihoz képest 6,6%-os csökkenést eredményezett.

A forgalmi adatok alapján 2020. év 1-12. hónapját intenzív áramlási adatok jellemzik. A nyilvántartott álláskeresők adatbázisában, ezen időszakban összességében 78 013 fő fordult meg, 40 591 fő belépőként, 37 422 fő kilépőként.

MUNKAERŐIGÉNYEK ALAKULÁSA

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal járási hivatalainak foglalkoztatási osztályain 2020. év 1-12. hónapjában 77 747 álláshely állt rendelkezésre, ami 9,1%-kal kevesebb a bázisidőszaki adathoz képest. A támogatott álláshelyek száma a vizsgált időszakban 25 161 volt, amely 1 042 munkalehetőséggel többet jelentett, mint 2019. év 1-12. hónapjában. Ugyanakkor a nem támogatott 4 810 álláshely nagyobb arányú, 34,9%-os csökkenést mutatott a bázisidőszakhoz képest.

A foglalkoztatók 2020. évben **újonnan összesen 29 980 üres álláshelyet** jelentettek be, amelynek 83,9%-ához igényelték támogatást. Az új munkaerőigény 28,4%-a a Debreceni Járási Hivatalban koncentrálódott. Összességében 2020. év 1-12. hónapjában 77 747 álláslehetőség állt rendelkezésre, amelynek 54%-át a Debreceni, a Berettyóújfalui és a Derecskei Járási Hivatal tartotta nyilván.

Az újonnan bejelentett **támogatott** álláshelyek száma 25 161 volt, amelyből 57,1%-ot a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás ágazatból igényelték. A legtöbb támogatott munkaerőigényt a Debreceni (25%), a Berettyóújfalui (15,5%) és a Püspökladányi (10%) járási hivatalok illetékességi területén jelezték a munkáltatók.

A tárgyév 1-12. hónapjában az újonnan bejelentett **nem támogatott** álláshelyek száma 4 810 főt érintett, amely az összes álláshely 16%-át jelentette. A legnagyobb (2 244 fő) nem támogatott munkaerő kereslettel a Debreceni Járási Hivatal rendelkezett. Háromszáz fő és felett a Derecskei (300 fő), a Berettyóújfalui (343 fő), a Püspökladányi (427 fő) és a Hajdúszoboszlói (529 fő) járásokban jelentettek be a munkáltatók nem támogatott állásigényt. A többi járási hivatalban 251 alatt maradt a támogatás nélküli álláshely bejelentések száma. A vizsgált időszakban a legkevesebb igényt, 145-öt, a Balmazújvárosi Járási Hivatal ellátási területén működő cégek jelezték.

A vizsgált időszakban az újonnan bejelentett nem támogatott állások elsősorban az egyszerű ipari foglalkozású munkakörre (327 fő) vonatkoztak. Kettőszáz feletti igény érkezett még a konyhai kisegítő (213 fő) és a bolti eladó (204 fő) munkakörre. Százötven fő feletti igény érkezett a rakodómunkás és az egyéb egyszerű építőipari foglalkozású munkakörökre egyaránt 175 főre, valamint a kézi csomagoló (169 fő) munkakörre. A többi 251 szakmában 3 547 nem támogatott állásigény érkezett 2020. év 1-12. hónapjában.

II. A felmérés menete

A GVI munkatársai idén is a 10 fő alatti, míg a foglalkoztatási osztályok kollégái az ettől nagyobb létszámú vállalkozásokat keresték fel.

Miután a prognózis felmérés már évek óta zajlik, kialakult egy törzsállomány, vagyis azon cégek köre, akik rendszeres résztvevői az adatfelvételnek. Ez képezte az alapját a mostani felmérésnek is. A három évvel korábbi adatfelvételben résztvevőkhöz képest az idén is kevesebb munkáltatót kellett bevonni a felmérésbe. Ez évben 5 munkáltatóval kevesebbet vontak be a felmérésbe a járási kollégák az előző évhez képest, amely így is jócskán felülmúlta az elvárt mennyiséget. A versenyszféra munkáltatói közül a járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak⁷ munkatársai 243 munkaadónál végezték el a kérdőíves felmérést, míg a GVI munkatársai további 119 vállalkozást kerestek fel, így összességében a megyében 362 gazdálkodó szervezet kérdőívei kerültek feldolgozásra.

A mintában szereplő cégek közül tavaly az 10-49 fő közötti létszámmal rendelkezők voltak a legtöbben, arányuk akkor meghaladta az 54,5%-ot, jelenleg 0,6%-kal kevesebben kerültek be a felmérésbe. Az ezt követő 50-249 fő közötti kategóriába tartozók aránya 0,3%-kal nőtt 2019. évhez képest attól függetlenül, hogy mindkét időszakban 77 cég került bevonásra. A 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatók hányada 2019. évben 21,8%-ot jelentett, viszont 2020. évben kisebb mértékű csökkenés volt a bevontak számában, ami 1,1%-ot jelentett. A 250-999 fő közötti cégek száma 2020. évben 5 céggel növekedett, így a felmérésben arányuk 1,4%-os növekedést eredményezett. Az 1000 fő feletti vállalatok közül az idei felmérés alkalmával is csak egyet sikerült bevonni.

2.1. A részt vevő cégek létszámnagyság-kategóriák szerint (2019-2020.év)

Létszámnagyság-kategória	Cégek száma (db)	
	2019. év	2020. év
9 fő és ennél kevesebb	80	75
10-49 fő	200	195
50-249 fő	77	77
250-999 fő	9	14
1000 fő és felette	1	1
Összesen	367	362

A KSH 2019-re vonatkozó adatai szerint Hajdú-Bihar megyében 90 500 olyan regisztrált gazdasági szervezet volt, amelyeknek ismertek voltak a létszámadatai. Ezeket összehasonlítva a prognózisban szereplők adataival megállapítható, hogy összességében fél százalék alatt volt a felkeresett vállalkozások aránya, részleteiben viszont jelentősebb hányadban voltak jelen a nagyobb alkalmazotti létszámmal rendelkezők. A jelenlegi felmérésben a reprezentációs arány szintén fél százalék alatt maradt, így ez 0,4% volt.

⁷ járási hivatal foglalkoztatási osztály a továbbiakban járási hivatal

2.2. Gazdálkodó szervezetek létszámnagyság-kategóriák szerint

Megnevezés	Létszámnagyság-kategória				Összesen
	1-9	10-49	50-249	250 felett	
Regisztrált gazdasági szervezetek*	88 281	1 798	355	66	90 500
Prognózisban részt vevők	75	195	77	15	362
Reprezentáció aránya (%)	0,1	10,8	21,7	22,7	0,4

* KSH, 2019. év (0 és ismeretlen létszámúak nélkül)

Hajdú-Bihar megyére is jellemző a mikro- és kisvállalkozások túlsúlya. A mintában – ahogy a táblázatból is látszik – főként a kisebb létszámú vállalkozások szerepelnek, reprezentációs szintjük viszont alatta maradt a nagyobb cégekénél.

A 2020. évi őszi prognózis felméréskor az alkalmazásban állók száma szeptember hónapban a KSH felmérése alapján meghaladta a 129,3 ezret, miközben a megkérdezett cégeknél a létszám 20 655 fő volt, így az átlagos reprezentációs szint 16%-ot ért el, ami 1,6%-kal több mint egy évvel korábban volt.

2.3. A minta összetétele és ágazati reprezentációja (2020. szeptember)

A megyében meghatározó szerepe van a feldolgozóiparnak, ezt jelzi a foglalkoztatottak magas száma is. Megközelítőleg az alkalmazottak 42,4%-a ebben a gazdasági ágban kerül foglalkoztatásra. A mintában az ágazat túlreprezentáltsága figyelhető meg a KSH adataihoz képest. Másik jelentős súllyal bíró ágazat a mezőgazdaság, ahol a foglalkoztatottak 11,7%-a dolgozik, így még nagyobb reprezentációs arányt képviselnek a felmérésben szereplők.

Gazdasági ág		Alkalmazásban állók*		Mintába került cégeknél alkalmazottak		Reprezentáció aránya (%)
		száma	aránya	száma	aránya	
		(fő)	(%)	(fő)	(%)	
A	Mezőgazdaság	7 274	5,6	2 417	11,7	33,2
C	Feldolgozóipar	24 927	19,3	8 755	42,4	35,1
D	Vill. energia-, gáz-, gőz-, víz	2 128	1,6	189	0,9	8,9
F	Építőipar	8 149	6,3	861	4,2	10,6
G	Kereskedelem, javítás	16 473	12,7	2 976	14,4	18,1
H	Szállítás, raktározás	4 779	3,7	1 175	5,7	24,6
I	Szállás, vendéglátás	3 873	3,0	845	4,1	21,8
K	Pénzügyi tevékenység	199	0,2	0	0,0	0,0
L,M,N	Ingatlanügyletek	9 299	7,2	1 857	9,0	20,0
Egyéb ágak együtt		52 228	40,4	1 580	7,6	3,0
Mindösszesen		129 329	100,0	20 655	100,0	16,0

*/ Forrás: KSH intézményi adatok, 2020. I-III. negyedév

A külföldi befektetők körében a térség nem tekinthető vonzó célpontnak. A megkérdezett és választ is adók 3,7%-a rendelkezik külföldi tulajdonnal. Az idetelepült cégeknél a külföldi részesedés aránya a többségnél döntő hányadú. A 13 vállalkozásból 3-nál 76% feletti a

külföldi tulajdon mértéke. A 100%-ban külföldi tulajdonú cégek száma 8, a jelenlegi felmérésben az 1-25% közötti, valamint a 26-50% közötti külföldi tulajdonnal rendelkező cégek száma 1-1.

A megyénkben külföldi tulajdonossal rendelkező cégek elsődlegesen a feldolgozóiparban (8 vállalkozás) találhatók, arányuk 24,4% a választ adó cégek között. A kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban is közelít a 24%-hoz a külföldi tulajdonnal rendelkező cégek (3 cég) aránya. A vállalkozások (7 cég) többsége 50-249 fő közötti dolgozói létszámmal működik. A külföldi tulajdonossal rendelkező vállalkozások közel egyharmada (30,8%) a 250-999 főt alkalmazók közül került ki. A 9 főnél kevesebbet foglalkoztatók és az 1000 fő és felette foglalkoztatók között a jelenlegi felmérés alkalmával nem volt külföldi tulajdonnal rendelkező. A 10-49 fős létszám-kategóriába tartozó 188 cég közül kettő rendelkezik külföldi tulajdonosi hányaddal.

III. A foglalkoztatás alakulása a felmérésben résztvevőknél 2020. és 2021. években⁸

3.1. Létszámgazdálkodás 2020. évben

A munkaügyi szervezet számára a legfontosabb információkat a munkaadóktól kapott létszámgazdálkodással összefüggő adatok jelentik, megismerésük révén válik lehetővé ugyanis a munkaerőpiacon zajló változások megértése, nyomon követése, illetve előrejelzése. Éppen ezért a rövid-távú munkaerőpiaci prognózis állandó és központi elemét minden évben az e témára irányuló kérdések képezik.

A munkáltatók arról nyilatkoznak, hogyan alakul cégükben a foglalkoztatottak létszáma, terveznek-e létszámcsökkentést, illetve létszámfelvételt, milyen nagyságrendben, milyen munkakörökben.

A megkeresett gazdasági szervezetek **statisztikai állományi létszáma 2020. év szeptember elején 2%-kal volt alacsonyabb, mint 2019. december 31-én.** A 2021. szeptember 1-jei létszám várhatóan 1,6%-kal lesz magasabb a 2020. szeptember 1-jeihez képest. 2021. év szeptemberére az 1000 fő és felette foglalkoztatókat kivéve a többi vállalati kategóriában létszámnövekedést jeleznek előre a választ adó munkáltatók. Az 1000 fő és felette foglalkoztatóknál stagnálással számolnak, ami akkor 1 802 fő foglalkoztatásának felel meg. A 250-999 főt foglalkoztató munkáltatók 0,7%-os növekedéssel számolnak 2021. év szeptember elsejére, itt 40 fős létszámnövekedés várható, amelynek következtében a foglalkoztatottak száma 5 828 fő lesz. A többi létszám-kategóriában 2021. év szeptemberére szintén létszámnövekedéssel számolnak. Az 50-249 főt foglalkoztatók 2,9%-os növekedéssel, a 10-49 főt foglalkoztató cégek 1,1%-os növekedéssel számolnak, míg a 9 fő és ennél kevesebb főt foglalkoztatók nagyobb arányú, 4,2%-os létszámnövekedést prognosztizálnak 2021. év szeptemberére. A vizsgált időszakban (2020. év szeptember 1-jén) a 20 703 fő munkavállaló 82,4%-a teljes munkaidős foglalkoztatott volt, ami 1,6%-ponttal kevesebb, mint az előző év szeptember elsején. A nem teljes munkaidőben dolgozók létszáma 2019. év decemberében 1 935 fő volt, amelyhez képest a létszám 2020. szeptember elején 343 fővel

⁸ Forrás: A 2020. évi felmérés alapján készült adatbázis

volt több. Ugyanezen időpontokat figyelembe véve a határozott időre szóló munkaszerződéssel rendelkezők aránya 4,8%-kal növekedett (1 452 főről 1 522 főre).

A statisztikai állományi létszám összetétele (részmunkaidős foglalkoztatás és legfeljebb 60 órában foglalkoztatottak)

Létszámnagyság-kategória	2019. december 31-én		2020. szeptember 1-én		2021. szeptember 1-én	
	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatottak	Legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatottak	Legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatottak	Legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak
	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)
9 fő és ennél kevesebb	57	15	60	20	53	17
10-49 fő	423	123	521	189	414	121
50-249 fő	704	241	960	213	786	213
250-999 fő	592	14	586	17	582	17
1000 fő és felette	159	0	151	0	151	0
Összesen	1 935	393	2 278	439	1 986	368

A legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak száma 2019. év december 31-én 393 fő volt, amely 2020. év szeptemberére 46 fővel növekedett, ami 11,7%-os növekedésnek felelt meg. A megkérdezett munkáltatók a felméréskor úgy ítélték meg, hogy 2021. év szeptemberére nagyobb mértékű (16,2%-os) csökkenés várható a 2020. év szeptember havi létszámhoz képest, a legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak körében.

Hajdú-Bihar megyében 2019. év december 31-én 317 főt kölcsönöztek a munkáltatók, 2020. év szeptemberére 15 fővel többet, így a növekedés 4,7%-ra tehető. Ugyanakkor 2021. év szeptemberére kevesebb (-9 fő) kölcsönvett munkaerővel számolnak a választ adó munkáltatók. A kölcsönvett munkaerővel vállalati méret szerint a 10-49 főt, az 50-249 főt, illetve a 250-999 főt foglalkoztatók számolnak. Az ez évi felmérés alkalmával más létszámkategóriában inkább nem jellemző ez a foglalkoztatási mód. A 2020. szeptember 1-jén kölcsönzött 332 fő munkaerő 66,9%-a a feldolgozóiparban dolgozott. Ezen belül 21,7% az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása ágazatban, 14,8% a villamos berendezés gyártása ágazatban, 14,2% a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása ágazatban, valamint 13,9% a gumi-, műanyag és nemesfém ásványi termék gyártása ágazatban dolgozott. A feldolgozóiparon kívül a kölcsönvett munkavállalók 22%-a a kereskedelem és 9,6%-a mezőgazdaság ágazatban dolgozott 2020. év szeptember 1-jén.

A statisztikai állományi létszámon belül 2020. szeptember 1-jén az alkalmazottak 77,9%-a fizikai, 22,1%-a szellemi foglalkozású munkakört töltött be. Érdekességként elmondható, hogy az előrejelzés alapján 2021. szeptember 1-jére is ugyanezen arányokat prognosztizáltak a választ adók, annak ellenére, hogy akkor 282 fővel több lehet majd az állományi létszám.

A megkérdezettek statisztikai állományi létszámát gazdasági áganként vizsgálva megállapítható, hogy 2020. évben összességében 2%-os csökkenés volt tapasztalható a 2019. évhez képest, ami összességében 428 fős volt. Az előbbi időszakban a legnagyobb létszámnövekedés 44 fővel a mezőgazdaság ágazatban volt, ugyanakkor a legnagyobb számú 248 fős létszámcsökkenés az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban

realizálódott. A 2020. év szeptemberi létszámokhoz képest 2021. év szeptemberére összességében növekedés várható, amelynek mértéke 1,6%-os és 330 fővel több foglalkoztatottat jelent. Ezen időszakban inkább a mezőgazdaságra jellemző a leépítés (35 fővel), míg a feldolgozóiparban 103 fős növekedés várható.

Az előrejelzések szerint 2021. évben 2019. év decemberéhez képest 212 fős csökkenéssel számol az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban működő és választ adó 14 cég. A feldolgozó iparban összességében 79 fős csökkenést prognosztizálnak, amelyből a fafeldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység ágazatban 100 fős csökkenéssel számolnak a munkáltatók, így a létszám a 10 választ adó cégnél 1992 fő lesz 2021. év szeptember elején. Ezen időszakban a legnagyobb számú növekedés (2021. évben 2019. december hónapához képest) a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban következhet be 2,4%-kal, 71 fővel, ahol a statisztikai létszám 3 44 fő lehet 2021. év szeptemberére. Az ágazatokban összességében 0,5%-os, 98 fős csökkenés valósulhat meg, így a statisztikai létszám az előrejelzések szerint 20 985 fő lehet.

A 2020. évi létszámmozgások

A létszámváltoztatást tervező cégeknél az év folyamán lezajlott létszámfelvételeknél 459 fő érintett, nagyobb részben az 50-249 fő közötti alkalmazottal működő munkáltatóknál. A magasabb létszámcsökkenés szintén az 50-249 főt foglalkoztató munkáltatói körhöz köthető, összességében 802 fő munkaviszonya szűnt meg 2020. évben.

Gazdasági ág	Létszámkiáramlás	Létszámfelvétel	Egyenleg
	fő		
Kereskedelem, gépjárműjavítás	71	92	21
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	15	35	20
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmesmentesítés	0	15	15
Bányászat	0	0	0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0	0	0
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0	0	0
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	2	0	-2
Oktatás	3	0	-3
Művészet, szórakozás, szabad idő	10	7	-3
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	10	5	-5
Ingatlanügyletek	6	1	-5
Információ, kommunikáció	7	1	-6
Szállítás, raktározás	16	9	-7
Építőipar	49	31	-18
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	26	4	-22
Egyéb szolgáltatás	25	3	-22
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	87	23	-64
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	101	35	-66
Feldolgozóipar	374	198	-176
Összesen	802	459	-343

Forrás: 2020. évi felmérés adatbázisa

3.2. Várható munkaerő-kereslet 2020. év végéig

A létszámmozgást tervező és a várható létszámváltozást is megadó cégek száma 342 db volt, akiknek az 77,8%-a létszámmozgást tervezett 2020. évre. Létszámcsökkenést 95 cég, míg létszámfelvételt 111 cég tervezett. A kiáramlást és felvételt is tervező munkáltatók a válaszadók 60,2%-át tették, ami 206 céget jelentett. Létszámmozgás a 10-49 főt és az 50-249 főt foglalkoztató cégekre volt jellemző a 2020. évi felméréskor.

A cégek 3 694 fő létszámkiáramlással és 3 370 fő létszámfelvétellel számoltak 2020. évre, így az egyenleg -324 fő az év végéig, ami 1,8%-os csökkenésnek felel meg. Jelentős létszámkiáramlást 1 779 fővel az 50-249 főt foglalkoztató cégek terveztek, ugyanakkor a létszámfelvétel is ezen cégeknél a legmagasabb 1 611 fővel, így a létszámmozgás egyenlege -168 fő.

A feldolgozóipar továbbra is az első helyen áll a létszámmozgást tekintve, ahol 63 cég létszámkiáramlással, míg 68 cég létszámfelvétellel számolt, 57 cég kiáramlást és felvételt is tervezett 2020. év végéig, így a kiáramlást és felvételt is tervezők aránya 27,9%. Létszámkiáramlással és létszámfelvétellel 10% felett a kereskedelem, a gépjárműjavítás (21,6%, 23,9%) és a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (10,6%, 10,7%) területén működő cégek számoltak.

A 2020. évre tervezett létszámmozgás létszámvonzata vizsgálatkor megállapítható, hogy a feldolgozóiparon belül hat ágban negatív az egyenleg, ami összességében -171 főt jelent. A további tizennégy ágazat közül -50 fő feletti az egyenleg az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (-66 fő), valamint a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (-64 fő) ágazatokban. A többi hat gazdasági ágazat közül háromban nulla az egyenleg, míg háromban pozitív a létszámmozgás egyenlege, ezek a kereskedelem, gépjárműjavítás (+29 fő), a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (+20 fő), valamint a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmosmentesítés.

A 2021. évben várható létszámmozgások

A 2021. évi létszámmozgások egyenlege várhatóan pozitív lesz (+442 fő) – hasonlóan a 2019. évi felméréskori előrejelzéshez (+447 fő) –, ami várhatóan nulla egész kilencvenkilenc százada lesz az egy évvel korábbi értéknek.

Gazdasági ág	Létszámkiáramlás	Létszámfelvétel	Egyenleg
	fő		
Feldolgozóipar	21	271	250
Kereskedelem, gépjárműjavítás	5	82	77
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	6	40	34
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	0	26	26
Szállítás, raktározás	0	23	23
Építőipar	2	24	22
Ingatlanügyletek	0	10	10
Információ, kommunikáció	0	8	8
Művészet, szórakozás, szabad idő	0	7	7
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	3	8	5
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5	9	4
Bányászat	0	0	0
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0	0	0
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmosmentesítés	0	0	0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0	0	0
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0	0	0
Oktatás	0	0	0
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	0	0	0
Egyéb szolgáltatás	24	0	-24
Összesen	66	508	442

Forrás: 2020. évi felmérés adatbázisa

Általános megállapítás, illetve sok éves tapasztalat, hogy a munkaerőpiacon a szakképzettséggel rendelkező munkavállalók vannak kedvezőbb helyzetben. Egyrészt nagyobb az elhelyezkedési esélyük, másrészt szakmai tudásuk birtokában kedvezőbb pozíciókat tölthetnek be, mint szakképzetlen társaik.

A jelen felmérésben résztvevő munkáltatók úgy nyilatkoztak, hogy a **szakképzett fizikai munkások** létszámában **2021-ben várható 317 fős (25,5%-os) csökkenést ellensúlyozza a szakképzett fizikai foglalkoztatottak felvétele (599 fő)**. Munkaviszonyuk megszűnésére elsősorban az 50-249 főt és a 250-999 főt foglalkoztató cégeknél dolgozók számíthatnak. A 317 fős csökkenést összesen 45 választ adó munkáltató jelezte. A csökkentésben érintett munkavállalók közül a legtöbbször a feldolgozóiparban (82 fő), azon belül a villamos berendezés gyártása (30 fő) és az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (40 fő) területén szűnik meg a munkaviszonya. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat területén 32 fő, a kereskedelem, gépjárműjavítás területén 35 fő, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén 54 fő, valamint a szállítás, raktározás területén szintén 54 fő munkaviszonya szűnik meg. Ugyanakkor 599 fő szakképzett fizikai foglalkozású munkavállaló felvételére kerül sor, amelyből 206 fővel a feldolgozóiparban lehet számolni, azon belül a legmagasabb létszámmal, 58 főt az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása területén működő munkáltatók kívánják alkalmazni. A kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban 88 fő, a szállítás, raktározás ágazatban 80 fő, valamint a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat területén 35 fő szakképzett fizikai munkás felvételét tervezik.

Az **elbocsátásra kerülő szakképzettséggel nem rendelkezők az összes fizikai alkalmazott 72,1%-át (821 fő) teszik ki**, de ettől 158 fővel több munkavállaló – várhatóan 979 fő – bízhat abban, hogy 2021-ben sikerül elhelyezkednie. A legtöbb szakképzetlen munkavállalót, 257 főt a feldolgozóiparban ezen belül 138 főt az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása területén, valamint 82 főt a villamos berendezés gyártása területén működő cégek bocsátják el. A mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat iparágakban 74 fő, a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban 102 fő és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás tevékenység ágazatban 204 fő szakképzetlen fizikai foglalkoztatott leépítését prognosztizálják a választ adó munkáltatók 2021. évben. A felvételnél a legtöbb esetben szintén ezeknél a cégcsoportoknál várható a legtöbb új felvétel, tehát a feldolgozóiparban (404 fő), ezen belül a felfeldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység területén (139 fő), az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása területén (135 fő) és a villamos berendezés gyártása területén (70 fő). A szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén 105 fő, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén 216 fő, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén 76 fő és a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat területén 38 fő szakképzetlen fizikai munkás felvételét tervezik a megkérdezett munkáltatók.

A **szellemi foglalkozásúakat** sokkal kisebb mértékben érintik az egyes létszámmozgások, ezt természetesen nagymértékben befolyásolja egy-egy vállalkozás tevékenységi köre, munkavállalóinak összetétele is. A cégek közül 7,4%-nál (20 cég) merült fel annak a lehetősége, hogy szellemi munkakört betöltő munkatársuktól megváljanak, miközben 44-nél ennek pont az ellenkezőjéről születhet döntés. Várhatóan 88 fő alap- vagy középfokú szellemi végzettségű munkájára nem tartanak igényt, ugyanakkor 81 fő felvételét tervezik, elsősorban a feldolgozóiparban foglalkozók köréből (22 fő). A munkaerőpiaci esélyük a felsőfokú

végzettséggel rendelkezőknek nagyobb, mert közülük kevesebbet (16 főt) küldenek el munkahelyéről, ami az összes leépítésre kerülő munkavállalónak az 5%-a. Az új munkakörök elnyerésére ugyanakkor 11,2%-nak lesz esélye, így a 67 fő felsőfokú végzettségű nagyobb eséllyel indul, mint az alacsonyabb képzettségűek.

3.3. Tartósan betöltetlen álláshelyek, a létszámváltozással leginkább érintett foglalkozások

A korábbi években, amikor a gazdasági válság hatása még érezhetőbb volt, jó néhány cég a termelésének visszafogására kényszerült és ebből adódóan több-kevesebb munkavállalójától meg kellett válnia. Ezzel szemben a 2020. évet megelőző időszakban a szakképzett munkaerő elvándorlása jelentette a nagyobb problémát. Mindezek hatására egyre többször adódott/adódhatott olyan terület, ahol átmeneti vagy tartós munkaerőigény/hiány jelentkezett, a különbség legfeljebb annyi volt, hogy a 2020. év előtti pár évben ez egyre nagyobb létszámot jelentett, mint a megelőző években.

A 2020. évi tendenciák ismét rosszabbra fordultak, mivel a koronavírus térnyerése révén egyre több vállalkozás került nehéz helyzetbe, amikor is sok munkavállalótól kellett megválnia, vagy csökkentett munkaidőben foglalkoztatnia a vészhelyzeti intézkedések miatt (a munkahelyek nem nyithattak ki, kereslethiány keletkezett az általuk nyújtott szolgáltatások, vagy éppen az előállított termékeik iránt, stb.).

Tartósan betöltetlen álláshelyet jelen felmérésben a cégek 21,6%-a jelzett, az előző évi felméréskor ez az arány 46,9% volt. Az előző évekhez képest ugyanakkor növekedés is megfigyelhető, mivel a 2014. évi felméréskor csak a cégek 11%-ának voltak létszámproblémái. A 2015. évi felmérés alkalmával a megkérdezett 70 cégnél 38 munkakört nem tudtak hosszabb ideje betölteni, akkor a hiányzó foglalkoztatottak száma 555 fő volt. A 2016. évi felmérés alkalmával 128 munkáltató jelezte, hogy 867 tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik. A 2017. évi adatfelvételkor 134 cég jelezte, hogy 665 tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik. A 2018. évi felmérés alkalmával már 213 cég jelezte, hogy 699 tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik. A 2019. évi felméréskor valamelyest mérséklődött a tartósan betöltetlen álláshelyek száma, mivel 172 cégnél 617 fő hiányzott tartósan a munkavégzésből. A 2020. évi felmérés alkalmával ismét visszaesés realizálódott a kialakult vészhelyzet miatt, mivel 77 cégnél a tartósan betöltetlen álláshelyek száma 351 volt. A 2014. évi arányilag „kedvező” helyzet minden bizonnyal még a gazdasági válság hatásaként visszaesett keresletnek, a beszűkült pénzügyi lehetőségeknek és az ennek következtében visszafogott termelésnek volt köszönhető. A korábbi – a válság éveit megelőző – évek felmérései alkalmával ugyanis előfordult, hogy egyes munkakörökre külön-külön is 100-200 fős igénye jelentkezett egy-egy vállalkozásnak. A korábbi igénynövekedés okaként a jobb munkalehetőség miatt elvándorolt munkavállalók pótlása játszott szerepet, a betöltetlen állásokra egyre nehezebb volt megfelelő végzettségű munkavállalót találni. Jelenleg a visszaesést az elnyúló koronavírus járvány okozta, amely jelentősen visszafogta a gazdaságot.

A vállalatok létszámnagysága szerint a tartósan betöltetlen álláshely legnagyobb arányban 51,9%-kal, (182 fővel) az 50-249 főt foglalkoztató cégeknél jelentkezett. Őket követik 34,8%-kal, (122 fővel) a 10-49 főt foglalkoztatók. A 2019. évi felmérés közel 20%-os

arányához képest a 250-999 főt foglalkoztatóknál jelentős visszaesés figyelhető meg, mivel a 2020. évi felmérés alkalmával már csak 7,1% volt a tartósan betöltetlen álláshelyek száma, amely ekkor 25 főt érintett. A tartósan hiányzó foglalkoztatottak legkisebb arányban, 4,8%-kal a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztató cégeknél figyelhetők meg.

FEOR	Foglalkozás megnevezése	Tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező cégek száma	Tartósan betöltetlen álláshelyek (hiányzó foglalkoztatottak) száma
		(db)	(fő)
8122	Ruházati gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	1	30
9112	Intézményi takarító és kisegítő	5	30
8417	Tehergépkecske-vezető, kamionsofőr	8	22
7524	Épületvillamossági szerelő, villanyszerelő	8	15
7223	Bútorasztalos	5	14
7321	Lakatos	8	13
5113	Bolti eladó	5	10
8135	Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	2	10
8151	Fémfeldolgozó gép kezelője	1	10
9235	Gyorséttermi eladó	1	10

A 2020. évi adatok szerint a vállalkozások összességében 57 huzamosabb ideje be nem töltött munkakört jelöltek meg, az előző évben végzett prognózis adataihoz képest ez 14-gyel kevesebb. Ahogy a korábbi évben, most sem jellemző az egy-egy munkakörre beadott nagyszámú igény. A 2016. évi felmérés kivétel volt ez alól, mivel akkor az egyszerű ipari foglalkozású munkakör, amelyre 12 cég 254 szakembert keresett. A 2017. évi felméréskor a kézi csomagoló foglalkozásra 2 cég keresett összesen 70 munkavállalót. A 2018. évi felmérés alkalmával 11 munkáltató keresett 49 fő egyszerű ipari foglalkozású munkavállalót. A 2019. évi felmérés alkalmával 1 cég keresett 40 autóbuszvezetőt, valamint 4 cég szintén 40 fő intézménytakarítót, kisegítőt. A jelenlegi (2020. évi) felméréskor 1 cég keresett 30 fő ruházati gépkezelőt és gyártósor melletti dolgozót, valamint 5 cég szintén 30 főt keresett intézménytakarító és kisegítő munkakörbe. A fenti táblázat azokat a foglalkozásokat tartalmazza, amelyekben a hiányzó foglalkoztatottak száma 10 vagy annál több.

A **létszámcsökkentésben leginkább érintett foglalkozások** körében végzett felmérésben 57 foglalkozás volt kimondottan romló pozíciójú, amelyeket 99 munkáltató jelölt meg és 731 fő munkavállaló létszámcsökkentésére vonatkozott. A 2020. évi felméréskor a megkérdezett munkáltatók 7 foglalkozás (előző évi felméréskor 10) esetében, egy foglalkozáson belül 30 fő vagy a feletti létszámcsökkentést terveznek. Öt szakmában 30-50 fő közötti csökkentést 13 munkáltató tervez. Négy cég prognosztizálta 103 fő intézménytakarító és kisegítő foglalkozású munkavállaló elbocsátását. Egy szakmában, az egyszerű ipari foglalkozású munkakörben kilenc cégtől 104 főre vonatkozóan jeleztek létszámcsökkentést 2021. évre vonatkozóan.

A **létszámnövelés által leginkább érintett munkakörökből**, az ún. keresett foglalkozások közül százas nagyságrendű létszámot most kettő munkakörben lehet találni. Ezek az intézményi takarító és kisegítő foglalkozások, ahol 7 munkáltató 126 munkavállalót és az egyszerű ipari foglalkozású, ahol 14 munkáltató 233 munkavállalót keres. Tizenkét cégnél a bővítendő létszám 40-60 fő között mozog, ők összesen 149 fő felvételét tervezik. 20-39 fő közötti létszámbővítésre 33 cég készül, összesen 258 fő felvételével.

FEOR	Foglalkozás megnevezése	Létszámnövelést tervező cégek száma	A foglalkoztatottak számának várható növekedése az adott munkakörben	FEOR	Foglalkozás megnevezése	Létszámcsoökkentést tervező cégek száma	A foglalkoztatottak számának várható csökkenése az adott munkakörben
		(db)	(fő)			(db)	(fő)
9310	Egyszerű ipari foglalkozású	14	233	9310	Egyszerű ipari foglalkozású	9	104
9112	Intézményi takarító és kisegítő	7	126	9112	Intézményi takarító és kisegítő	4	103
7328	Fém- és egyéb tartószerkezet-szerelő	2	60	9239	Egyéb, más hova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	5	41
9225	Kézi csomagoló	5	47	6211	Erdészeti foglalkozású	1	35
9239	Egyéb, más hova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	5	42	6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	5	34
8418	Autóbuszvezető	1	35	7328	Fém- és egyéb tartószerkezet-szerelő	1	30
8135	Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	3	34	8418	Autóbuszvezető	1	30
8417	Téhergépkocsi-vezető, kamionsofőr	10	33	7111	Húsfeldolgozó	2	26
9236	Konyhai kisegítő	6	33	8135	Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	2	26
6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	6	31	9236	Konyhai kisegítő	4	23
7111	Húsfeldolgozó	2	31				
5254	Vagyonőr, testőr	1	21				
7232	Nyomdász, nyomdai gépmester	3	20				
8151	Fémfeldolgozó gép kezelője	1	20				

A **változó pozíciójú szakmák, munkakörök** egyaránt érintettek a létszámnövelésben és a létszámcsoökkentésben is. Ezek a munkakörök valamilyen időny-, vagy szezonális munkához kapcsolódnak, vagyis az adott munka befejezésekor a munkáltatók megválnak munkavállalóiktól. Ezek lehetnek különböző kereskedelmi jellegű foglalkozások, mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, élelmiszeripari foglalkozások, de ide tartoznak az építőiparhoz kapcsolódó szakképzetlen vagy szakképzettséget igénylő munkakörök is. Előfordulhat, hogy egy adott tevékenységet végző cég valamilyen okból korlátozza vagy teljesen megszünteti tevékenységét a megyében, emiatt kénytelen megválni dolgozóitól. Ugyanakkor, szintén a megyében, de annak másik településén ugyanolyan tevékenységet kezd el egy másik munkáltató, ezért szüksége van megfelelő szakképzettségű munkavállalóra.

Összevetve a különböző irányú létszámmozgásokban leginkább érintett foglalkozások állományát, a mérleg nyelve a növekedés felé billen, vagyis a munkáltatók által kiemelt munkakörökben inkább létszámnövekedés, mint csökkenés várható.

3.4. Atipikus foglalkoztatás

Az atipikus foglalkoztatás továbbra sem tölt be jelentős szerepet a hazai munkáltatók körében, annak ellenére sem, hogy lényegesen olcsóbb – általában véve is, de különböző támogatásokkal még inkább –, rugalmasabb, hatékonyabb és egyszerűbb, mint a hagyományos munkaviszony.

A prognózis néhány kérdés erejéig kiterjedt annak felmérésére, hogy a munkáltatók mennyire alkalmazzák megyénkben (a teljesség igénye nélkül) az egyes atipikus foglalkoztatási formákat.

Nem teljes munkaidőben, illetve részmunkaidőben, legfeljebb havi 60 órában történő foglalkoztatás

A korábbi években a felmérések alapján az ezer főnél is nagyobb létszámot foglalkoztatóknál volt népszerű ez a foglalkoztatási forma, ami 2012. évtől fokozatosan visszaszorult. A mélypont 2014. évben volt. A 2019. évi felméréskor ismét a nagyvállalatokra volt jellemző ez a foglalkoztatási forma, amikor 2019. év szeptemberben 3 411 fő foglalkoztatása valósult meg nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben, amelynek a

45,2%-át (1 543 főt) az 1000 fő feletti munkavállalói létszámú munkáltatók foglalkoztatták. Ez évi felméréskor (2020. év szeptember) a 250 főnél többet foglalkoztatók már csak 737 főt foglalkoztattak ezekben az atipikus formákban. Az 50-249 főt foglalkoztatók a felméréskor 960 főt foglalkoztattak nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben. A legkevésbé jellemző ez a foglalkoztatási forma a 9 fő és ennél kevesebb létszámmal működő foglalkoztatóknál, ahol a választ adó 75 cégnél mindösszesen 60 fő foglalkoztatása valósul meg nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben. A választ adó 358 munkáltató szerint 2021. évben várhatóan 292 fővel fog csökkenni a létszám. A 9 főt vagy ennél kevesebbet foglalkoztatóknál 7 fős, a 10-49 főt foglalkoztatóknál 107 fős, az 50-249 főt foglalkoztatóknál 174 fős, valamint a 250-999 fő munkavállalót foglalkoztatóknál 4 fős létszámcsökkenés várható. Az 1000 fő és felette foglalkoztatóknál várhatóan nem fog változni a létszám továbbra is 151 fő foglalkoztatására látnak esélyt 2021. év szeptemberében is.

A legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak száma 439 fő volt 2020. év szeptemberében a 362 munkáltatónál. A legnagyobb arányban, 48,5%-kal az 50-249 fő létszámú foglalkoztatóknál 213 fő dolgozott legfeljebb havi 60 órában. Jelentős, 43% feletti az arány a 10-49 fő létszámnagyságú cégeknél is. Ez év szeptember elsejére a munkáltatók közül három nem tervez létszámfelvételt. A 10-49 fő létszámnagyságú cégeknél 68 fő elbocsájtására, míg a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatók 3 fővel kevesebb munkavállaló foglalkoztatására látnak esélyt. Összességében 2021. év szeptemberére a legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak száma 71 fővel csökkenhet, amelynek következtében már csak 368 fő foglalkoztatását prognosztizálják a választ adó munkáltatók.

Munkavállalók határozott idejű alkalmazása

A határozott idejű foglalkoztatási forma nagyfokú rugalmasságot biztosít, jelentősen leegyszerűsíti az elbocsátásokat, és nem elhanyagolható, hogy költségvonzata is kedvező.

Az előző évi felmérések adataival összehasonlítva a jelenlegi prognózis adatait, kitűnik, hogy a megyében stagnál a határozott idejű munkaviszony keretében történő foglalkoztatottak száma. 2013. december 31-én az összes statisztikai létszámuk 10,1%, 2014. év szeptember 1-jén 10,5% volt, 2015. szeptemberre 9,9%-ra becsülték meg a létszámot. A 2015. évi felméréskor a 2015. év szeptemberére megvalósult határozott idejű foglalkoztatási arány 10,1% volt, ami azt jelentette, hogy a cégek viszonylag jól becsülték meg ezt a foglalkoztatási formát. 2016. év szeptemberére a munkáltatók 9,9%-os arányt becsültek, amely ténylegesen a 2016. évi felméréskor 9,5% volt. A 2017. évi felméréskor 7,9% volt szeptember végén a határozott idejű foglalkoztatottak aránya, amelyet a 2016. évi felméréskor 9,2%-ra prognosztizáltak. A 2018. évi felmérés alkalmával a határozott idejű foglalkoztatottak arányát 7,4%-ra prognosztizálták, ami 9,8% lett. A 2019. évi felméréskor 9,2%-ra jelezték a foglalkoztatottak arányát. a munkáltatók, ami 6,9% lett 2019. év decemberére, valamint 2020. év szeptemberére 7,4%-ra növekedett. Jelenleg 2021. év szeptemberére 7,1%-ra jelzik a mutató arányát a választ adó munkáltatók. Ez létszámban kifejezve 2013. december 31-én 2 147 fő, 2014. szeptember 1-jén 2 280 fő és 2015. szeptember 1-jére már csak 2 180 fő, ezzel szemben a tényleges létszám 2 197 fő volt. 2016. év szeptember 1-jére 2 176 főt jósoltak a munkáltatók, ezzel szemben 2016. szeptember elsején 2 127 fő foglalkoztatása valósult meg. Igaz a 2016. évi felmérésben 4 munkáltatóval kevesebb vett részt, mint az azt megelőző

felmérésben. A 2017. évi szeptemberi előrejelzés szerint 56 fővel kevesebb munkavállalót terveztek ebbe a foglalkoztatási formába. Ami végül is nem valósult meg, mivel a 2017. évi felmérés alkalmával a 2017. év szeptemberi határozott idejű munkaviszonyban 1 751 fő foglalkoztatása valósult meg, ami 320 fővel kevesebb főt jelentett. A 2017. évi felmérés alkalmával 2018. év szeptemberére jelzett 1 649 fő határozott idejű foglalkoztatása 2018. év szeptember 1-jén 1 fővel lett kevesebb. A 2019. év szeptemberére tervezett 1 585 fő helyett valójában 1 890 fő foglalkoztatása valósult meg. A 2020. év szeptemberére tervezett 1 813 fő helyett valójában 1 522 fő foglalkoztatása valósult meg határozott idejű munkaviszonyban.

A legtöbb határozott idejű munkaszerződéssel rendelkező dolgozója 2020. szeptember 1-jén az 50-249 fő és a 250-999 fő munkavállalót alkalmazóknak volt. Előbbinél átlagosan 802 fő, utóbbinál 321 fő ilyen státuszú munkavállaló volt. A 9 főnél alacsonyabb létszámot foglalkoztatóknál egyre kevésbé elterjedt az alkalmazásnak ez a módja.

Legnagyobb létszámban 2020. év szeptemberében a feldolgozóipar egyes ágazataiban (506 fő), az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában (171 fő) és a villamos berendezés gyártásában (148 fő) dolgozók voltak foglalkoztatva határozott idejű szerződéssel. A feldolgozó iparon kívül 319 fő a mezőgazdaságban, 245 fő a kereskedelem, gépjárműjavításban, 118 fő a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban és 102 fő a szállítás, raktározás ágazatban tevékenykedett határozott idejű szerződéssel.

Munkaerő-kölcsönzés

A munkaerő-kölcsönzés korábban elsősorban a multinacionális cégeknél és nagyvállalatoknál terjedt el. Bizonyos munkakörökre, meghatározott időre és létszámban, ebben a formában próbálták megoldani a munkaerő igényt, valamely munkaerő-kölcsönző cég közbeiktatásával. Kényelmes megoldás a munkáltató számára, mert többek között a munkaügyi, munkajogi feladatokat a kölcsönző cég végzi, mivel jogilag a kiközvetítettek a kölcsönbe adó cég alkalmazottjai.

Hajdú-Bihar megyében nem terjedt el ez a rugalmas alkalmazási forma. Az eddigi felmérések alkalmával megkérdezettek közül 2011-ben mindössze 14, 2012-ben 16, 2013-ban 13, 2014-ben 13, 2015-ben 17, 2016-ban 13, 2017-ben 17, 2018-ban 18, 2019-ben 13, 2020-ban 16, és 2021. évben várhatóan szintén 16 munkáltató vette/veszi igénybe a munkaerő-kölcsönző cégek szolgáltatását. Ez a felmérésben részt vevőknek 2011. és 2012. években 4,4%-át, illetve 5%-át, 2013. és 2014. években a 3,7%-át, 2015. évben 4,6%-át, 2016. évben 3,8%-át, 2017. évben 4%-át, 2018. évben 5,2%, 2019. évben 3,6%-át, 2020. évben 4,4%-át és 2021. évben pedig várhatóan szintén a 4,4%-át jelentette/jelentheti.

Egyszerűsített foglalkoztatás

Az egyszerűsített foglalkoztatást 2020. évben 107 munkáltató alkalmazta, ahol összességében 885 fő volt az alkalmazotti létszám. A legtöbb munkavállalót, 464-et a 10-49 főt foglalkoztató 61 munkáltató jelezte, míg az 50-249 főt foglalkoztatók 335 főt alkalmaztak. A többi létszámnagyság-kategóriába tartozó 10 cég összesen 86 főt foglalkoztatott. Az előrejelzések szerint 2021. évben 20 céggel kevesebb kíván e

foglalkoztatási formában munkavállalókat foglalkoztatni, ami 51 fővel kevesebb munkavállalót jelenthet. Amíg a 9 fő és ennél kevesebb, valamint az 50-249 főt foglalkoztatók 6 fős, illetve 22 fős növekedéssel számolnak, addig a 10-49 főt, valamint a 250-999 főt foglalkoztatók 77 fős, illetve 2 fős csökkenéssel számolnak. Ágazatok szerint a legtöbb egyszerűsített foglalkoztatás 204 fővel a kereskedelem, gépjárműjavítás, 152 fővel a feldolgozóiparban és 127 fővel a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén tevékenykedő cégeknél várható. A 19 ágazat közül 15 ágazatban kívánják alkalmazni ezt a foglalkoztatási formát 2021. évben.

3.5. Külföldi állampolgárok a magyar munkaerőpiacon

A cégek által alkalmazott külföldi állampolgárok száma évről-évre csökkent, amelyhez különösen hozzájárult a gazdasági válság is. Ez az országos tendencia a prognózisban részt vevőknél is megfigyelhető volt 2016. évig, miszerint 2016. évre országosan 17 fővel kevesebb külföldi foglalkoztatását prognosztizálták a választ adó munkáltatók. Ez a tendencia az egyre inkább növekvő munkaerőhiány miatt nem folytatódott, mivel 2017. évre országosan már 361 fővel több külföldi munkavállalót prognosztizáltak a felmérésben résztvevő munkáltatók. Ezt a kedvező előrejelzést a rendelkezésre álló számok most is alátámasztják, mivel 2017. év szeptember végén a választ adó munkáltatóknál 232 fővel több külföldi munkavállaló volt foglalkoztatva, mint egy évvel korábban. A 2018. évi felmérés alkalmával további 300 fős növekedés volt tapasztalható a külföldi állampolgárságú munkavállalók foglalkoztatásában, amikor is 7 424 fő volt foglalkoztatva. A 2019. évi felmérés alkalmával szeptemberben 24,4%-kal, 1 812 fővel több külföldi állampolgár volt foglalkoztatva Magyarországon. A 2020. évi felméréskor 10 528 fő külföldi állampolgárt foglalkoztattak, amely 2021. év szeptemberére 11 472 főre növekedhet az országban.

Hajdú-Bihar megyében a megkérdezett munkáltatóknál 2010. és 2011. évben 80 fő, 2012. évben 73 fő, 2013. évben 39 fő, 2014. évben 33 fő, 2015. évben 25 fő, 2016. évben 18 fő, 2017. évben 25 fő, 2018. évben 47 fő, 2019. évben 42 fő és 2020. évben 46 fő külföldit foglalkoztattak. Ez a szám várhatóan 2021. évben 45 fő lehet, amely létszám csak a 0,21%-át jelenti az összes statisztikai állományi létszámnak.

Külföldi munkavállalót 2020. évben a 9 fő és ennél kevesebb főt, valamint az 1000 fő és felette foglalkoztatók egyáltalán nem alkalmaztak, míg a legnagyobb számban az 50-249 főt foglalkoztató létszám-kategóriába tartozók alkalmaztak, arányuk 73,9% volt. Őket a 10-49 főt foglalkoztatók követték, arányuk 23,9% volt. Az alkalmazás területe inkább a feldolgozóiparban koncentrált 29 fővel.

3.6. Pályakezdő fiatalok foglalkoztatása

A pályakezdők statisztikai állományi létszáma 2020. év szeptember 1-jén 388 fő volt, ami az összes létszám 1,9%-át tette ki. A 2021. év szeptember 1-jei előrejelzés szerint a pályakezdők arányában nem várnak változást, viszont 26 fővel több pályakezdővel számolnak a munkáltatók. A pályakezdők várhatóan a legnagyobb számban 171 fővel az 50-249 főt foglalkoztatóknál fognak dolgozni 2021. év szeptember elején, így arányuk 41,3% lesz.

A 250-999 főt foglalkoztatóknál 33,1%-os pályakezdő aránnyal számolnak, ami 137 fő foglalkoztatását vetíti előre. Száz fő feletti a pályakezdők alkalmazása a 10-49 főt foglalkoztatóknál is, ahol a pályakezdők foglalkoztatási aránya 24,1% lehet 2021. év szeptemberében. Az ágazatok közül a feldolgozóiparban lehet a legmagasabb a pályakezdők foglalkoztatása 37,9%-kal, 157 fővel. Ezen belül az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása ágban 10,4% a pályakezdők aránya. A feldolgozó iparon kívül várhatóan két ágazatban lesz 10% felett a pályakezdők aránya: a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban 21%-kal, ami 87 fő pályakezdő foglalkoztatását jelentheti, valamint a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban, ahol 15,7%-os 65 fős létszámmal számolnak a munkáltatók.

A pályakezdők felvétele várhatóan 2021-ben kérdésre 23 munkáltató adott igenlő választ, akik 167 fő pályakezdő felvételét tervezik. Megfigyelhető, hogy Hajdú-Bihar megyében 2021. évben inkább a kis vállalkozások hajlandóak a friss tudással rendelkezők fogadására. A pályakezdők foglalkoztatását tervező 23 cégnek a 47,8%-a a 10-49 fős, a 26,1%-a az 50-249 fős létszámnagyság-kategóriájú munkáltatók közé tartozik. Amennyiben azt vizsgáljuk, hogy a válaszadó cégek közül milyen arányban van az igennel válaszolók száma, akkor azt kapjuk, hogy a 250-999 fő között foglalkoztatók 38,5%-a, az 50-249 fővel dolgozóknak a 12,8%-a kíván lehetőséget adni a fiataloknak 2021. évben.

A pályakezdőket alkalmazni kívánó cégek közül 2021-ben a legtöbb a feldolgozóipar (47,8%), a kereskedelem, gépjárműjavítás (17,4%) és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (13%) területén tevékenykedik. A felvenni kívánt 167 fő pályakezdő közül számszakilag a legtöbbet, 113 főt (67,7%-ot) a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén szeretnék foglalkoztatni. Tíz százalék feletti még a felvenni szándékozott pályakezdők száma a feldolgozóiparban (18,6%), ahol 31 fő pályakezdő felvételével számolnak a választ adó munkáltatók.

IV. A megkérdezettek gazdasági tevékenységének tényadatai és a 2020. évi várakozások⁹

4.1. Kapacitás-kihasználtság

A termelő/szolgáltató kapacitás-kihasználtságát a vállalkozások 9,4%-a nem tudta vagy nem akarta meghatározni, míg 328-an adtak értékelhető választ 2020. év őszén.

Hajdú-Bihar megyében az átlagos kapacitás-kihasználtság a 250-999 fő között foglalkoztató vállalkozásoknál a legmagasabb 84,25%-kal, ami magasabb, mint a megyei átlag. A megyei átlag alatt két létszám kategóriába tartozó céget találunk. A 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatóknak 77,75%, míg az 50-249 főt foglalkoztatóknak 77,65% a kapacitás kihasználtsága. A többi létszám kategóriába tartozó cégeknél 79,83% fölötti a kapacitás-kihasználás értéke.

⁹ Forrás: A 2020. évi felmérés alapján készült adatbázis

A termelő / szolgáltató kapacitás kihasználtsága

Létszámnagyság-kategória	21 % alatt	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %	Válaszoló cégek száma összesen	Nem válaszoló cégek száma	Átlagos kapacitás-kihasználtság
	(db)	(db)	(db)	(db)	(db)	(db)	(db)	(%)
9 fő és ennél kevesebb	2	0	18	22	30	72	3	77,75
10-49 fő	5	3	23	64	83	178	17	79,83
50-249 fő	1	1	13	26	24	65	12	77,65
250-999 fő	0	1	1	3	7	12	2	84,25
1000 fő és felette	0	0	0	0	1	1	0	82,00
Összesen	8	5	55	115	145	328	34	79,11

A kapacitáskihasználtság mértékét százalékos formában kellett meghatározniuk a gazdálkodó szervezetek vezetőinek. Az összesítés alapján a megyében átlagosan 79,11%-os kihasználtsággal üzemelnek a vállalkozások, amely 6,25%-ponttal alacsonyabb a 2019. évi felmérés alkalmával jelzett értéknél.

Átlagos kapacitás-kihasználtság

Létszámnagyság-kategória	Hajdú-Bihar megye	Országos	Eltérés az országostól
	(%)	(%)	(%)
9 fő és ennél kevesebb	77,75	79,04	-1,29
10-49 fő	79,83	79,84	-0,01
50-249 fő	77,65	81,29	-3,64
250-999 fő	84,25	85,15	-0,90
1000 fő és felette	82,00	88,24	-6,24
Összesen	79,11	80,23	-1,12

A 2012. évi felméréskor összességében az országos átlagot 0,62%-kal haladta meg a Hajdú-Bihar megyei munkáltatók kapacitáskihasználtsága. Három létszám-kategóriában az országos átlag alatt, míg a két legnagyobb létszám kategóriájú munkáltatónál az országos értéknél jobb volt az átlagos kapacitáskihasználtság a megyében. A 2013. évi felmérés alkalmával már a megyei arány 4,22%-kal alatta maradt az országos kapacitáskihasználtságnak, és valamennyi létszám-kategóriában működő vállalkozásnál az országos érték alatt maradt ez az arány. A 2015. évi felmérés alkalmával megyei szinten 2%-kal alacsonyabb az átlagos kapacitás-kihasználtság. Létszámnagyság kategóriánként vegyes a kép, mivel háromnál az országos átlag alatt, míg két kategóriában az országos átlag feletti volt az erőforrások kihasználtsága. A 2016. évi felmérés alkalmával megyei szinten 2,41%-kal alacsonyabb az átlagos kapacitás-kihasználtság. Létszámnagyság kategóriánként 2016. évben is a 2013. évihez hasonlóan valamennyi létszám-kategóriában az országos átlag alatti volt a kapacitáskihasználtság. Akkor az országos értéktől a legnagyobb arányban, több mint 5%-kal kevesebb a kapacitás-kihasználtság a 9 fő és annál kevesebb foglalkoztatóknál volt. A 2017. évi felmérés alkalmával a megyei kapacitáskihasználtság 1,92%-ponttal magasabb volt, mint az országos kapacitáskihasználtság. Három létszám kategóriában a megyei arány magasabb volt, mint az országos. Az 50-249 főt és az 1000 fő felett foglalkoztatóknál az országos kapacitás kihasználtság magasabb volt a megyei arányoknál. A 2018. évi felmérés alkalmával fordult a helyzet, mivel a megyei kapacitáskihasználtság 1,55%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál, amikor három létszám kategóriában az országos arány volt

magasabb a megyeinél. A 2019. évi felmérés alkalmával az előző évi felméréshez hasonlít a helyzet, mivel a megyei kapacitáskihasználtság 0,45%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál. Akkor is három létszám kategóriában az országos arány volt magasabb a megyeinél. A jelenlegi (2020. évi) felmérés alkalmával az előző évi felméréshez hasonlít a helyzet, mivel a megyei kapacitáskihasználtság 1,12%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál. Most viszont minden létszám kategóriában az országos arány volt magasabb a megyeinél. Három ágazatban megyei szinten nem volt válaszadó a felmérésben, így azok a sorok 0%-os értéket kaptak, melyek a táblázatban külön kiemelésre kerültek.

A termelő / szolgáltató kapacitás kihasználtsága Hajdú-Bihar megyében és országosan

Gazdasági ág	Hajdú-Bihar megye átlagos kapacitás- kihasználts ág	Országos átlagos kapacitás- kihasználts ág	Hajdú-Bihar megye - országos
	(%)	(%)	(%)
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	83,48	85,56	-2,08
Bányászat	80,00	70,64	9,36
Feldolgozóipar	77,54	80,16	-2,62
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	83,56	80,70	2,86
Textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása	60,00	76,88	-16,88
Fafeldolgozás, papírttermék gyártása, nyomdai tevékenység	71,20	81,31	-10,11
Kokszgyártás, kőolajfeldolgozás	0,00	70,00	-70,00
Vegyi anyag, termék gyártása	64,33	78,79	-14,46
Gyógyszergyártás	100,00	94,00	6,00
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	73,00	79,42	-6,42
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	81,69	78,80	2,89
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	0,00	85,14	-85,14
Villamos berendezés gyártása	91,00	81,61	9,39
Gép, gépi berendezés gyártása	70,00	78,87	-8,87
Járműgyártás	60,00	80,71	-20,71
Egyéb feldolgozóipari; ipari gép, berendezés üzembe helyezése,	82,60	82,61	-0,01
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	72,50	86,58	-14,08
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	78,33	84,12	-5,79
Építőipar	90,76	88,48	2,28
Kereskedelem, gépjárműjavítás	79,12	81,92	-2,80
Szállítás, raktározás	79,76	79,53	0,23
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	57,06	61,87	-4,81
Információ, kommunikáció	82,50	78,51	3,99
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,00	70,54	-70,54
Ingatlanügyletek	80,00	78,36	1,64
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	85,87	85,89	-0,02
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	73,14	79,06	-5,92
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	100,00	99,80	0,20
Oktatás	75,00	69,49	5,51
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	95,00	81,46	13,54
Művészet, szórakozás, szabad idő	69,50	58,93	10,57
Egyéb szolgáltatás	65,00	72,89	-7,89
Összesen	79,11	80,23	-1,12

Az előző évi felmérés alkalmával a feldolgozóipar átlagos erőforrás kihasználtság szintje 0,12%-kal haladta meg az országos átlagot, viszont ez a szint az idei felméréskor a megyére

nézve már rosszabb volt, 2,62%-kal alacsonyabban alakult az országos értéknél. A feldolgozóiparon belül az országos átlagot meghaladóan, legnagyobb arányban, 20,71%-kal a járműgyártás ágban csökkent a kihasználtság, amelynek a megyei átlaga 60%. A feldolgozó ipar négy ágazatában az országosnál magasabb arányban teljesült a termelő kapacitás kihasználtsága. Ezek sorrendben: az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása +2,86%-kal, a gyógyszergyártás +6%-kal, a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása +2,89%-kal, valamint a villamos berendezés gyártása 9,39%-kal. A többi feldolgozóipari ágazatban (a fenti táblázat szerint) a megyei átlagok alacsonyabbak voltak, mint az országos adatok átlagai.

Hajdú-Bihar megyében az átlagos kapacitáskihasználtság a feldolgozóiparon kívül kilenc gazdasági ágazatban az országosnál magasabb volt, legnagyobb arányban (13,54 %-kal) a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén működő munkáltatóknál. Az átlagos kapacitás kihasználtság 9% fölötti arányban, 10,57%-kal volt több a művészet, szórakozás, szabad idő ágazatban, valamint a bányászat területén tevékenységet végzőknél 9,36%-kal.

Ugyanakkor Hajdú-Bihar megyében az országos átlag alatt maradó kapacitáskihasználtságot tíz gazdasági ágban tevékenykedő munkáltató jelentett a 2020. évi felmérés alkalmával.

A teljes fokú kapacitás-kihasználtság elmaradásának okai és azok súlya

Míg 2013. évben a belföldi megrendelések visszaesése a mikro vállalkozásokat érintette a legérzékenyebben (64,6%), addig 2014. évben a 250-999 főt foglalkoztatóknak 50,8%-ban okozott nagyobb gondot. A 2015-ös évben ismét a mikro vállalkozások kerültek az első helyre 65,56%-kal, a 2016. évi felmérés alkalmával az 1000 fő és felette foglalkoztatók álltak az élen 60%-kal. Két évvel korábban (2017. évben) az 1000 fő és felette foglalkoztatók létszám kategóriába sorolt cégeknél a belföldi megrendelés hiánya 50%-ban volt probléma, ezen cégeknél jelentős arányban (30%-ban) az export megrendelések, vevők hiánya volt a kapacitás-kihasználtság elmaradásának másik oka. A tőkehiány legnagyobb arányban 8,1%-ban a 10-49 főt foglalkoztató vállalkozásoknak okozott nehézséget. Két éve, 2018 évben a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként a szakképzett munkaerőhiány jelölték meg a 28,87%-kal. Ez az ok a legmagasabb aránnyal 30,29%-kal az 1000 fő és felette foglalkoztatónál, valamint a 9 fő és ennél kevesebb létszámot foglalkoztató cégeknél jelentkezett 30,16%-kal. A belföldi megrendelések hiánya 22,62%-ban volt jelen a felmérésben és szintén az előző két létszám kategóriájú cégnél volt a legmagasabb az arány (sorrendben: 23,53%, valamint 26,98%). Az 1000 fő és felette foglalkoztató cégeknél még jelentős, 17,65% volt az export megrendelések, vevők hiánya. Az előző évben is a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként a szakképzett munkaerőhiány jelölték meg a 29,89%-kal. Ez az ok a legmagasabb aránnyal 33,33%-kal az 1000 fő és felette foglalkoztatónál, valamint a 10-49 fő közötti létszámot foglalkoztató cégeknél jelentkezett 31,9%-kal. A belföldi megrendelések hiánya 22,07%-ban volt jelen a felmérésben a 250-999 főt és az 1000 fő és felette foglalkoztató létszám kategóriájú cégnél volt a legmagasabb az arány mindkét kategóriában 33,33%. Az előbbi két létszám kategóriájú cégeknél jelentős, 33,33% volt az export megrendelések, vevők hiánya is. Ez évben a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként 33,74%-kal a belföldi megrendelések, vevők hiányát jelölték meg. Ez az ok legmagasabb aránnyal 34,72%-kal a 10-49 főt

foglalkoztatóknál, valamint az 1000 fő és felette foglalkoztató cégeknél realizálódott 33,33%-kal. Az idei felméréskor a szakképzett munkaerő hiánya a második helyre került 21,43%-kal. Ennél az oknál az 50-249 főt foglalkoztatóknál volt a legnagyobb arány 27,72%-kal.

A 2015. évi felméréskor az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, az oktatás és a művészet, a szórakozás, szabad idő tevékenységgel foglalkozók nyilatkoztak úgy, hogy 100%-ban a **belföldi megrendelések csökkenése** következtében nem tudnak teljes kapacitással működni. A 2016. évi felmérés alkalmával már egyik ágazatban sem jelölték 100%-ban problémának a belföldi megrendelések csökkenését. A 2016. évi felméréskor 60%-ot meghaladó arányban a belföldi megrendelések, vevők hiányát jelölték meg a csökkenés okaként, az alábbi ágazatokban: a feldolgozóiparon belül a gumi, műanyag és nemfém ásványi termék ágazatban 63,57%-kal, az információ, kommunikáció területén 63,25%-kal, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységet végzők 66,67%-kal, valamint szintén 66,67%-kal az egyéb szolgáltatás területén működő munkáltatók. A 2017. évi felmérés alkalmával az információ, kommunikáció ágazatban volt 100%-ban probléma a belföldi megrendelések, vevők hiánya. Hatvan százalék felett a bányászat (90%) és a feldolgozóiparon belül a felfeldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység ágban (66%) volt nagyobb a belföldi megrendelések hiánya.

A 2018. évi felmérés alkalmával a megkérdezett munkáltatóknál a belföldi megrendelések, vevők hiánya okként egyre kisebb súlyban jelentett nehézséget, ahol a 9 fő és ennél kevesebb létszámot foglalkoztatóknál 26,98%-kal volt a legmagasabb ez az arány. A gazdasági ágak közül a feldolgozó iparon belül a vegyi anyag, termék gyártása ágban 50%-kal volt a legmagasabb ezen ok aránya. A 2019. évi felmérés alkalmával a **belföldi megrendelések, vevők hiánya** okként történő megjelölése egy kissé emelkedett, mivel a 250-999 főt és az 1000 fő és felette foglalkoztatóknál egyaránt 33,33%-kal volt a legmagasabb ez az arány. A gazdasági ágak közül a feldolgozó iparon belül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása ágban 50%-kal volt a legmagasabb ezen ok aránya. Ötven százalék volt még az arány a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás és az információ, kommunikáció ágazatban. Az **export megrendelések elmaradása** 50% arányú a feldolgozó iparon belül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása területén. **Fennakadásokra az ellátási folyamatban** (2018. évi felmérésekben alapanyaghiány) a legmagasabb százalékban (25%-kal) csak a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása területén dolgozók panaszkodtak. A 25%-ot, vagy azt meghaladó **tőkehiány** a művészet, szórakozás, szabad idő ágazatban a választ adó munkáltatók 50%-nak, valamint a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ügyekkel foglalkozók 25%-ának volt probléma. A **szakképzetlen munkaerő hiánya** 40% feletti értékkel a feldolgozóiparon belül a járműgyártás területén 50%-ban jelentett gondot. A feldolgozóiparon kívül a művészet, szórakozás, szabad idő tevékenység területén szintén 50%-os, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban 41,67%-os a szakképzetlen munkaerő hiánya.

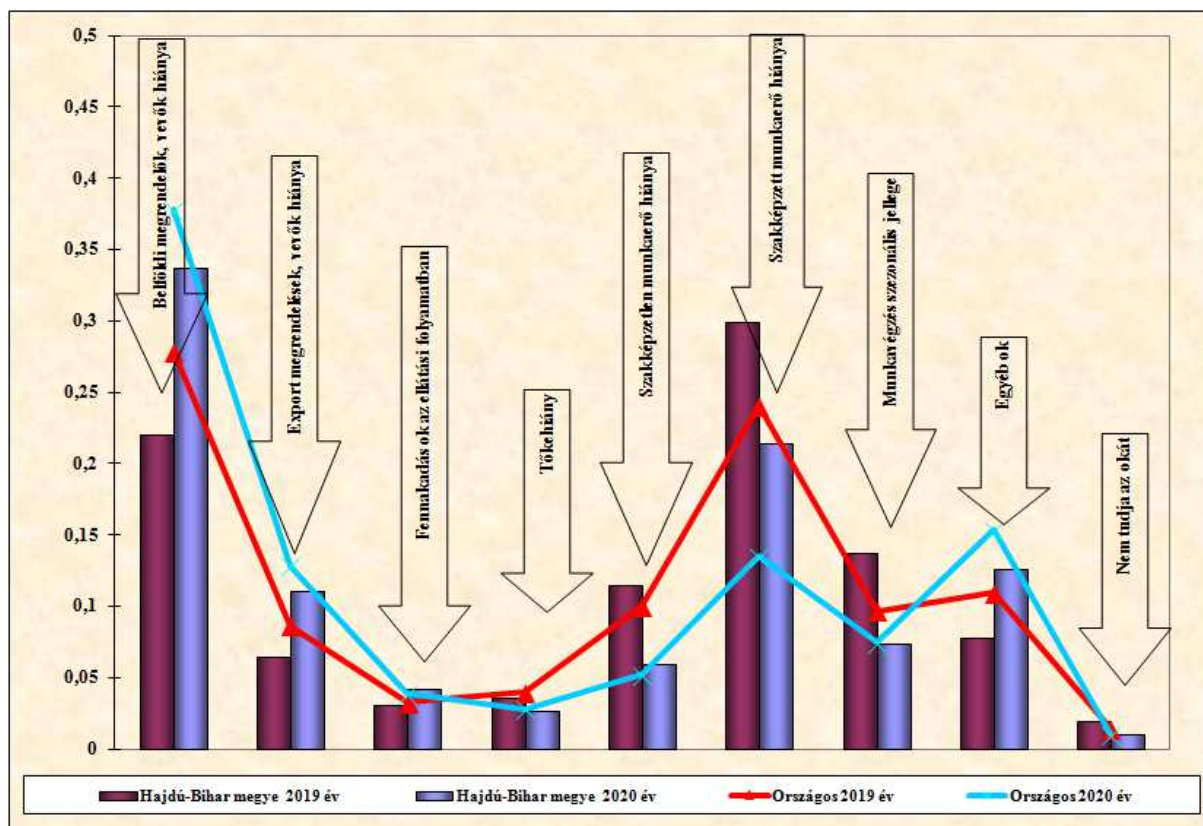
A 2020. évi felmérés alkalmával a **belföldi megrendelések, vevők hiánya** okot nevezték meg a munkáltatók a legnagyobb arányban a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között. A gazdasági ágak közül 5 ágazatban elérte az 50%-ot a kapacitás kihasználatlanság. Ezek a feldolgozóiparon belül a járműgyártás, valamint a többi ágazat közül a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, az információ, kommunikáció, és a művészet, szórakozás, szabad idő ágazat.

Az **export megrendelések elmaradása** 50% arányú a feldolgozó iparon belül a járműgyártás területén, valamint 33,33%-os a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása területén. A **szakképzetlen munkaerő hiánya** okként ez évben a legmagasabb jelölést 23,8% értékkel a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban jelölték. A **tőkehiányt** a 2020. évi felmérés alkalmával a választ adó munkaadók a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között csak 2,71%-ra értékelték. Ennek az oknak az arányát az ágazatok közül a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés területén tevékenykedő cégek 14,29%-ra jelölték.

Amíg a 2014. évi felmérésnél a legmagasabb arányban, 43,8%-kal a **szakképzett munkaerő hiányát** a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártásával foglalkozó cégek jelezték, addig a 2015. évi felmérés alkalmával 35%-kal a feldolgozó, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység területén tevékenykedőknél volt ez a probléma a legnagyobb arányú. A 2016. évi felmérés alkalmával a legnagyobb arányban (80%-ban) a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén tevékenykedő munkáltatóknak okozott gondot a szakképzett munkaerő hiánya. A 2017. évi felméréskor a legnagyobb arányban 47,25%-kal a szállítás, raktározás ágazatban hiányzott a szakképzett munkaerő. A 2018. évi felmérés alkalmával csak egy ágazatban, a feldolgozóiparon belül a járműgyártás területén volt 100%-os a szakképzett munkaerőhiány. További három ágazatban 50%-os a szakképzettek hiánya, ezek a bányászat, az egyéb szolgáltatás és a feldolgozóiparon belül a vegyi anyag, termék gyártása. A 2019. évi felmérés alkalmával a szakképzett munkaerő hiánya két ágazatban 100%-os, az egyik az oktatás, a másik a humán-egészségügyi, szociális ellátás. A feldolgozóiparon belül két ágazatban 50%-os a szakképzett munkaerő hiánya, a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása, valamint a járműgyártás.

A 2020. évi felmérés alkalmával a **szakképzett munkaerő hiánya** a humán-egészségügyi, szociális ellátás ágazatban 100%-os, amelyet az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység követ 38,89%-kal. A **munkavégzés szezonális jellegére** 2016. évben 50%-ban csak a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás területén volt hivatkozás. A 2017. évi felméréskor szintén a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazat hivatkozott a szezonális jellegre, de már 60%-kal. A 2018. évi felméréskor a bányászatban és a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés ágazatban volt 50%-os a munkavégzés szezonális jellegére hivatkozás. A 2019. évi felméréskor csak a feldolgozóiparon belül a vegyi anyag, termék gyártása ágazatban volt 100%-os a munkavégzés szezonális jellegére hivatkozás. Az ágazatok közül a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés területén volt a legmagasabb 33,33%-kal kapacitás kihasználtság aránya. A legutóbbi felméréskor a munkavégzés szezonális jellege okot 100%-ban a bányászat ágazatban, míg 50%-ban a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazatban jelölték meg.

**A teljes fokú kapacitás-kihasználtság elmaradásának okai és azok súlya
a felmérésben részt vevőknél**

A termelő / szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai és az okok súlya

megnevezés	Belföldi megrendelések, vevők hiánya	Export megrendelések, vevők hiánya	Fennakadások az ellátási folyamatban	Tőkehiány	Szakképzett munkanélküliség	Szakképzett munkanélküliség	Munkavégzés szezonális jellege	Egyéb okok	Nem tudja az okát	Összesen	Válaszó cégek száma
Hajdú-Bihar megye 2019 év	22,07%	6,42%	3,07%	3,63%	11,45%	29,89%	13,69%	7,82%	1,96%	100,00%	154
Hajdú-Bihar megye 2020 év	33,74%	11,08%	4,19%	2,71%	5,91%	21,43%	7,39%	12,56%	0,99%	100,00%	122
Országos 2019 év	27,86%	8,66%	3,32%	4,00%	10,03%	24,11%	9,68%	10,92%	1,42%	100,00%	3189
Országos 2020 év	37,81%	12,86%	3,90%	2,82%	5,26%	13,50%	7,47%	15,38%	0,99%	100,00%	2546

4.2. Rendelésállomány

Egy vállalkozás rendelésállományának alakulását nagymértékben befolyásolja, hogy a piacon milyen minőségű terméket állít elő, milyen gyorsan reagál az ott zajló változásokra, a partnerek igényeire, van-e konkurenciája azon a területen.

A kereslet alakulását jelentősen befolyásolja a gazdasági környezet változása is, a lehetőségek bővülése vagy éppen beszűkülése. Ezek külön-külön is meghatározóak lehetnek és idézhetnek elő átmenetileg, vagy véglegesen olyan helyzeteket, amelyek meghatározzák egy vállalkozás sikerét vagy kudarcát.

Hajdú-Bihar megyében a felmérésbe bevontak 93,1%-a értékelte a termékei iránti kereslet alakulását, ami országos szinten 94,4%. Az előző évi felmérés alkalmával ez az arány

megyénkben 92,1%, míg országosan 94% volt. A legkevesebben az elégedetlenek voltak, akik úgy értékelték, hogy jelenleg, vagyis a felmérés időpontjában alacsony szintű rendelésállománnyal rendelkeztek.

A termékek/szolgáltatások iránti kereslet alakulása

A vállalkozás rendelésállománya, vagy termékei (szolgáltatása) iránti kereslet jelenleg Hajdú-Biharban

Gazdasági ág	magas (db)	közepes (db)	alacsony (db)	magas (%)	közepes (%)	alacsony (%)
Építőipar	16	66	2	19,0	78,6	2,4
Feldolgozóipar	13	41	17	18,3	57,7	23,9
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5	26	0	16,1	83,9	0,0
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyvezérlésmentesítés	6	25	4	17,1	71,4	11,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás	3	13	7	13,0	56,5	30,4
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	4	12	1	23,5	70,6	5,9
Szállítás, raktározás	0	11	10	0,0	52,4	47,6
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1	11	2	7,1	78,6	14,3

A vállalkozás rendelésállománya, vagy termékei (szolgáltatása) iránti kereslet jelenleg Országosan

Gazdasági ág	magas (db)	közepes (db)	alacsony (db)	magas (%)	közepes (%)	alacsony (%)
Feldolgozóipar	406	1001	303	23,7	58,5	17,7
Kereskedelem, gépjárműjavítás	324	870	138	24,3	65,3	10,4
Építőipar	224	331	60	36,4	53,8	9,8
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	81	269	96	18,2	60,3	21,5
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	72	247	28	20,7	71,2	8,1
Szállítás, raktározás	62	246	71	16,4	64,9	18,7
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	35	246	135	8,4	59,1	32,5
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	74	229	27	22,4	69,4	8,2

A fenti táblázatban a Hajdú-Bihar megyei és az országos adatokat a termék/szolgáltatás iránti kereslet közepes alakulását figyelembe véve, a megkérdezett cégek száma szerint sorba rendezve és az első nyolcat a táblázatba megjelenítve megállapíthatjuk, hogy a megyei és az országos adatok hasonlóan alakultak. Hat olyan gazdasági ágat találunk mindkét területen, amelyik az első nyolcban benne van. A 2017. évi felmérés alkalmával az előző évhez hasonlóan a megyében a feldolgozóipar a második helyen volt, míg országosan továbbra is az első helyen helyezkedett el. A közepes keresletnél az arányok is növekedtek, a megyei 9,7%-kal volt magasabb az országosnál. A 2018. évi felméréskor megyénkben a feldolgozóipar az addigi második helyről az első helyre került, így az arányok a közepes keresletnél növekedtek, akkor a megyei arány 13,8%-kal magasabb volt az országos aránynál. A magas keresletűeknél viszont az országos arány 13,9%-kal volt magasabb, amely 2017. évi felmérés alkalmával csak 10,9%-kal volt nagyobb. A 2019. évi felméréskor mind a megyei, mind az országos listában a feldolgozóipar volt az első helyen, amikor a megyei érték 64,4% volt, amely 5,8%-kal volt magasabb az országos aránynál. A második helyen mindkét listában a kereskedelem gépjárműjavítás található, ahol a magas volumen nagyobb arányban országosan jellemző, 8,7%-kal magasabb a megyei aránynál. A 2020. évi felméréskor a megyében a feldolgozóipar a második helyen volt, míg országosan továbbra is az első helyen helyezkedett el, amikor a megyei érték 57,7% volt, amely 0,8%-kal alacsonyabb az országos aránynál. A megyében az építőipar az ez évi felmérés alkalmával az első helyre került, míg országosan a harmadik lett, ahol a magas volumen a megyére jellemző, ami 24,8%-kal magasabb az országos aránynál.

4.3. A termelési volumen alakulása

A termelés szintjének 2021. első félévében történő, az előző év azonos időszakához viszonyított változásáról a felmérésben résztvevők 79,8%-a nyilatkozott. Növekedésről a válaszadók 27,3%-a, míg csökkenésről 11,3%-a számolt be. Ez kedvezőtlenebb adat, mint a

tavalyi felmérésben volt, akkor ugyanis csak 6%-uk jelezte a termelés visszaesését. A vállalkozások 41,2%-a úgy érzékelte, hogy termelési szintjük az előző évi szinten stagnál.

Megyénkben a 10-49 főt foglalkoztatók közül 47-en úgy nyilatkoztak, hogy növekszik, illetve huszonkettő úgy nyilatkozott, hogy csökken a termelés volumenének az alakulása, miközben a nagytöbbség azt mondta, hogy változatlan marad. Az 50-249 főt foglalkoztatóknál a termelés volumenének növekedésében 39,4% bízik, míg 45,5% inkább azt mondja, hogy változatlan marad.

Az adatok összesítése nyomán tizenhárom gazdasági ágazatban nyilatkozták azt, hogy **növekszik a termelés vagy szolgáltatás volumenük** (90% fölötti a növekedés). Az oktatás ágazatban, valamint a feldolgozóiparhoz tartozó járműgyártás és gyógyszergyártás területen tevékenykedő cégek egyaránt 100%-ban növekedésről számoltak be. Továbbá a növekedés mértékének előrejelzése 50%, vagy a fölötti a feldolgozóiparon belül a fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység (66,7%-os) területén. A feldolgozóiparon kívül az információ, kommunikáció ágazatban szintén 66,7% a növekedés. A **termelés volumenének változatlan maradását** egy ágazatban sem jelölték 100%-ra ebben a felmérésben, amely az előző évi felmérés alkalmával öt ágazatban volt 100%. A termelés volumenének változatlanságát 70%-ban vagy a felett jelző cégek 5 gazdasági ágazatban tevékenykednek, amelyek a következők: az egyéb feldolgozóipari, ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása 70%, az Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység szállítás, raktározás 72,7%, a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat 74,3%, valamint az egyéb szolgáltatás és a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés egyaránt 75%. A **termelés volumenének legnagyobb arányú csökkenéséről** (100%-ban) két cég nyilatkozott a bányászat és a humán-egészségügyi, szociális ellátás ágazatból. 50% vagy afeletti csökkenést prognosztizáltak még a textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása (57,1%), valamint a művészet, szórakozás, szabad idő ágazatban 50%-kal.

A 2021. év első félévének termelési szintjére vonatkozó várakozások tekintetében a 2020. évi felméréshez képest növekedés figyelhető meg a cégek óvatosságában, mert a megkérdezett cégek 20,2%-a nem mert jóslásokba bocsátkozni. Nem vállalkoztak arra, hogy a jövőbeni számításaikról nyilatkozzanak. Tavaly ez az arány 7,9% volt.

Összességében az látszik, hogy a megye megkérdezett vállalkozásainak 68,5%-a bízik abban, hogy 2021. első félévében pozíciója nem romlik tovább 2020. első félévéhez képest. Ebből 27,3%-uk egyértelműen úgy gondolja, hogy sikerül bizonyos szintű növekedést elérniük. Amennyiben erre a kérdésre választ adó 289 céget vizsgáljuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy a cégek 34,3%-a úgy gondolja, hogy sikerül növekedést elérnie és a cégek 14,2%-a mondja azt, hogy csökkenni fog a termelés vagy szolgáltatás volumenének várható alakulása 2021. első félévében 2020. első félévéhez viszonyítva.

4.4. Beruházások

A 2020. évi felméréskor a kérdésre választ adó cégek 50,9%-a nyilatkozott beruházási szándékáról 2020. évre vonatkozóan. A megkérdezettek 49,1%-nál nem volt és nem lesz üzembe helyezendő beruházás 2020. év végéig.

A 2021. évi beruházási szándékról óvatosabb becslések érkeztek. Az összes vezető közül 22,1% nem tudta/nem válaszolt/nem adott egyértelmű igen vagy nem választ, ami 14,9%-kal több mint a 2020. évre nem válaszolók aránya. A megkérdezettek 39,7%-nál nem lesz üzembe helyezendő beruházás 2021. évben.

A beruházásokat típus szerint vizsgálva és összehasonlítva a két évet az tapasztalható, hogy legtöbbször csak korszerűsítő, innovatív beruházásban gondolkodnak (22,3%; 28%). A két év összehasonlítását vizsgálva csökkent azok száma (171-ről 170-re), akik termelésük növekedésére számítva úgy gondolják, hogy beruházás révén kapacitásaikat tovább kell növelniük. Ugyanakkor a mindkét fejlesztést egyszerre megvalósítóknál növekedés várható 2021. évre, mivel amíg 2020-ra 46 vállalkozás vezetője nyilatkozott úgy, hogy korszerűsít és kapacitáit növelő beruházást is üzembe helyez, addig 2021-re már 64 vállalkozás tervez mindkét fajta beruházást, ami 0,4%-os növekedésnek felel meg.

Amennyiben a beruházások volumenének várható alakulását 2021. első félévében 2020. első félévéhez viszonyítva vizsgáljuk létszám-kategóriánként megállapítható, hogy a beruházás volumenének változatlan maradását nagyobb arányban prognosztizálják a választ adó cégek. Az 1000 fő és felette foglalkoztatókat most nem vizsgáljuk, mivel csak egy cég vett részt a felmérésben. Az 50-249 fő között foglalkoztatók szerint 38,9%-os arányban stagnálás várható. A 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatók 50,9%-os stagnálással számolnak, de még a 10-49 főt foglalkoztatók is 38,7%-ban a beruházás volumenének megérekedését látják. A beruházás volumenének csökkenése átlagosan 13,9%. A 250-999 fő között foglalkoztatók úgy gondolják, hogy 28,6%-os csökkenés várható 2021. év első félévében. A 10-49 főt foglalkoztatók 14,5%-a, az 50-249 főt foglalkoztatók 14,8%-a, valamint a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatók 7,5%-a szerint csökkenés várható. A nem volt és nem is lesz beruházás kategóriát a 9 fő és annál kevesebbet foglalkoztatók 11,3%-a, a 10-49 főt foglalkoztatók 8,9%-a, az 50-249 főt foglalkoztató cégek 9,3%-a jelölte meg. A 250-999 főt foglalkoztatók nem jelölték meg ezen lehetőséget.

A gazdasági áganként történő vizsgálatból az derül ki, hogy a beruházási kedv 2020. évben a feldolgozóiparban volt a legmagasabb, ugyanis a résztvevők 27,5%-a helyezett üzembe beruházást (47), melyből 18 csak korszerűsítésre irányult, 15 csak kapacitásbővítésre és 14 mindkettőre. Utánuk a kereskedelemmel, gépjárműjavítással és a mezőgazdasággal foglalkozó cégek következnek 22,8%-kal és 14%-kal, közülük a többség szintén korszerűsítést hajtott végre. Az összes beruházás 8,2%-át az építőipar, valamint 5,3%-át a szállítás, raktározás és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén tevékenykedő cégek hajtották végre. Öt százalék vagy afeletti beruházást a feldolgozóiparon belül az egyéb feldolgozóipari, ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása (5,8%), valamint az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (5,8%) ágazatban tevékenykedő cégek jelezték a 2020. évi felmérés alkalmával.

Beruházási kedv, illetve hajlandóság 2020. évben a felméréskor 171 munkáltatónál volt. Az előrejelzések szerint 2021. évben a befektetések az előző évihez képest 0,6%-os csökkenést mutatnak, 170 cégnél várhatóak beruházások, amelyek az egyes ágazatokban igen eltérően alakulnak. A megkérdezett munkáltatóknak 2020. évben a 47,2%-a, míg 2021. évben már csak a 47%-ka gondolkodik beruházásban. Kissé borúlátóbbak a mezőgazdaság területén érintett cégek, mivel 2020. évhez képest 2021. évben hat munkáltatóval kevesebben

gondolkodnak fejlesztésben, így arányuk az összes beruházni akarók között 3,4%-kal kevesebb lesz az előző évi 14%-hoz képest. Összességében egy munkáltatóval kevesebb tervez beruházást 2021. évben, amely 0,6%-os csökkenésnek felel meg.

4.5. A vállalkozások üzleti helyzete

A vállalkozás jelenlegi üzleti helyzete válaszra 306 pozitív, 44 negatív és 12 nem tudja válasz érkezett. Az összes válaszadó 87,4% pozitívan értékelt, amely érték az előző felmérés alkalmával 92,6% volt. A megyében a cégek többsége (60%-a) 2020. év őszén csak kielégítőnek tartotta üzleti helyzetét, a jó üzleti helyzetről beszámolók 2,2-szer többen voltak, mint azok, akik ennek ellenkezőjét állították. A kapott válaszok alapján a hajdú-bihari munkáltatók kis mértékben kedvezőbbnek tartják üzletmenetüket az országos átlagnál, ahol 58,8% tartja kielégítőnek az üzleti helyzetét. A 2019. évi felméréskor is a Hajdú-Bihar megyei munkáltatók kis mértékben kedvezőbbnek tartották üzletmenetüket.

A 2014. évi és a 2015. évi felméréskor is a választ adó munkáltatók közül négy gazdasági ágban tevékenykedők nyilatkoztak úgy, hogy 100%-ban **jónak érzi a vállalkozás helyzetét**. A 2016. évi felméréskor már csak a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén működő munkáltató volt 100%-ban elégedett a jelenlegi üzleti helyzetével. A 2017. évi felmérés alkalmával két gazdasági ágazatban 2-2 munkáltató volt 100%-ban elégedett, ezek a gyógyszergyártás és a művészet, szórakozás, szabadidő ágazatok voltak. A 2018. évi felmérés alkalmával három gazdasági ágban összesen 4 munkáltató volt 100%-ban elégedett a jelenlegi üzleti helyzetével, ezek sorrendben: a vegyi anyag, termék gyártása, a gép, gépi berendezés gyártása és a művészet, szórakozás, szabadidő ágazatok. A 2019. évi felméréskor három gazdasági ágban 3 munkáltató volt 100%-ban elégedett, ezek sorrendben a bányászat, a vegyi anyag, termék gyártása és az oktatás. A jelenlegi felmérés alkalmával szintén három területen tevékenykedő 4 munkáltató nyilatkozott úgy, hogy 100%-ban elégedett a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzetével. Ezek sorrendben a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás, az oktatás, valamint a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás. A 2015. évi felméréskor 50% fölött nem volt cég a felmérésben, viszont pont 50%-os jó üzleti helyzettel a feldolgozóiparon belül a fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység területén 8 cég és a járműgyártás területén 2 cég látta úgy, hogy a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzete jó. A 2016. évi felmérés alkalmával 50% és afeletti jó üzleti helyzetről hat gazdasági ágban tevékenykedő 19 cég nyilatkozott. A 2017. évi felmérés alkalmával 50% és afeletti jó az üzleti helyzetről hat gazdasági ágazatban tevékenykedő 26 cég nyilatkozott. A 2018. évi felmérés alkalmával 50% és afeletti jó üzleti helyzetet öt gazdasági ágazatban 27 munkáltató jelzett. A 2019. évi felméréskor 50% feletti jó üzleti helyzetet hat ágazatban 105 munkáltató jelentett. A jelenlegi (2020. évi) felméréskor 50% feletti jó üzleti helyzetet 14 munkáltató jelzett két tevékenységi körben, amelyek a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység 66,7%-kal és a feldolgozóiparon belül a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása 57,1%-kal.

2017. évben az üzleti helyzetét 100%-ban **kielégítőnek** 2 gazdasági ág jelezte. Akkor a jelenlegi üzleti helyzete 100%-ban kielégítő választ adták a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás és a humán-egészségügyi, szociális ellátás gazdasági ágakban tevékenykedő

cégek. A 2018. évi felmérés alkalmával az üzleti helyzetét 100%-ban kielégítőnek öt gazdasági ágazat jelezte, a bányászat, a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás és a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás, a járműgyártás és a villamos berendezések gyártása ágazat. A 2019. évi felméréskor 100%-ban vállalkozása jelenlegi helyzetét kielégítőnek hat ágazatban összesen 14 munkáltató találta, míg 50% vagy afeletti elégedettséggel 11 gazdasági ágban 121 cég jelzett kielégítő üzleti helyzetet. A jelenlegi (2020. évi) felméréskor négy ágazatban 7 munkáltató tartja 100%-ban kielégítőnek jelenlegi üzleti helyzetét. Az 50% vagy afeletti kielégítő üzleti helyzetről tizenhét területen 244 munkáltató nyilatkozott.

A 2016. évi felmérés alkalmával **rossz üzleti helyzetre** a legnagyobb arányban 50%-kal a bányászat ágazatban tevékenykedő két munkáltató közül az egyik hivatkozott. 25% feletti rossz üzleti helyzetre 2016. évben a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása ágazatban tevékenykedő hét cég közül kettő nyilatkozott. A 2017. évi megkereséskor 100%-ban rossz üzleti helyzetét egy cég jelezte a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés ágazatból. A feldolgozó ipar ágazaton belül a villamos berendezés gyártása területén működő három cég közül 33,3%-ban egy cég jelölte meg, hogy rossz a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzete. A 2018. évi felmérés alkalmával 100%-ban rossz üzleti helyzetre egy cég sem panaszkodott. A rossz üzleti helyzet 2018-ban legnagyobb arányban egy cégnél volt 33,3%-kal, aki vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés ágazatban tevékenykedett. Tíz százalék feletti rossz üzleti helyzetre tizenegy munkáltató panaszkodott két ágazatban, amelyek a mezőgazdaság és a kereskedelem, gépjárműjavítás. A 2019. évi felméréskor szintén nem volt olyan cég, aki 100%-ban rossz üzleti helyzetre panaszkodott volna. Összesen tizenhárom munkáltató jelezte vállalkozása rossz üzleti helyzetét. Négy ágazatban volt 15% feletti rossz üzleti helyzetre panaszkodó hét cég, akik sorrendben az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (15,8%), az egyéb szolgáltatás (16,7%), a villamos berendezés gyártása (25%) és a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása (33,3%), gazdasági ágazatban tevékenykedtek. A jelenlegi (2020. évi) adatfelvételnél sem volt olyan munkáltató, aki 100%-ban rossznak ítélte volna jelenlegi üzleti helyzetét. Összesen negyvennégy munkáltató jelezte vállalkozása rossz üzleti helyzetét. Három ágazatban volt nyolc munkáltató, aki 50% vagy afeletti arányban jelezte rossz üzleti helyzetét, ezek a humán-egészségügyi, szociális ellátás és a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazat 50%-os rossz üzleti helyzettel, valamint a feldolgozóiparon belül a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása terület 62,5%-kal.

A megyében a választ adó cégek többsége (60%-a) 2020. évben csak kielégítőnek jelezte üzleti helyzetét, ami 6,2%-kal nagyobb a 2021. évre becsült adatnál. Az ez évi felmérés alkalmával többen vannak (36,9%) azon munkáltatók, akik várhatóan jónak prognosztizálják a 2021. évre várható üzleti helyzetüket a felméréskorival szemben. A jó üzleti helyzetet jelzők négyszer annyian vannak, mint azok, akik ennek ellenkezőjét jósolják, így 13-an jónak, míg 26-an rossznak vélik a vállalkozásuk 2021. év első félévében várható üzleti helyzetét. A kapott válaszok alapján a megyei munkáltatók 53,8%-ra prognosztizálják kielégítőnek az üzletmenetüket 2021. évre, amely az országos átlagnál 0,1%-kal kisebb.

V. Összegzés

2009-ben rendkívül mély válságot élt meg a magyar gazdaság, a recesszió mélysége megközelítette a transzformációs visszaesés (1991-1995) során tapasztalt mértéket. A gazdasági teljesítmény 2009. év folyamán zuhanásszerű visszaesést produkált, amely az év közepén érte el mélypontját. 2010. első felében lelassult a romló tendencia, majd növekedésbe fordult, az év második felében a gyorsulás üteme pedig már elérte a válság előtti szintet. Azonban a nemzetközi gazdasági környezet az euró övezet válságának kialakulásával 2011-ben újfent igen kedvezőtlenre vált. A magyar gazdaság növekedési üteme erőteljesen lelassult, 2012-ben pedig visszasüllyedt a recesszióba: a GDP ebben az évben 1,7%-os visszaesést produkált. Magyarországon 2016-ban gyengült a növekedés üteme, a bruttó hazai termék volumenének bővülése 2,2 százalékos volt az előző évhez képest. A hazai GDP éves növekedésének mértéke 2017-ben, 2018-ban és 2019-ben ismét gyorsult, 4,4 százalékot, 5,1 százalékot, illetve 4,6 % ért el, amelyet 2020. év első negyedévében további fellendülés követett, amelynek köszönhetően az első negyedévben 2,2 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakit. A koronavírus-járvány miatt kialakult rendkívüli helyzet a legtöbb nemzetgazdasági ág teljesítményére kedvezőtlen hatást gyakorolt, így a II. negyedévben a bruttó hazai termék volumene 13,6%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához viszonyítva. A harmadik negyedévben az egy évvel korábbihoz képest 4,6%-kal csökkent a volumen. A nemzetgazdaság teljesítménye az I–III. negyedévben 5,5%-kal esett¹⁰ vissza.

A felkeresett vállalkozások nagy hányada az egy évvel korábbi felmérésben is részt vett, így az általuk közölt adatok alapján meglehetősen reális képet kaptunk. A minta reprezentatív, az a gazdaság szinte minden ágát felöleli, a mikro vállalkozásoktól kezdve a nagy multinacionális vállalatokig.

A jelenlegi adatok szerint a munkaerőpiacon kiugró mértékű foglalkoztatás bővüléssel 2021. évben még mindig nem számolhatunk sem megyei, sem régiós szinten, de vannak arra utaló jelek is, hogy a változás kedvezőbb irányba mozdulhat el. Még nem látható a koronavírus további terjedése, a harmadik ciklus elérkezik-e, mikorra várható a lakosság immunitásának kialakulása, valamint a korlátozó intézkedések lazítása. Negatív tendenciák még továbbra is érvényesülnek és érvényesülhetnek, illetve létszámleépítésekre is változatlanul lehet még számítani, bár ennek volumenét nem lehet előre látni. Ezek ellensúlyozásában nagy szerepük lehet a különböző támogatási formáknak, közfoglalkoztatási programoknak és minden olyan intézkedésnek, amely a munkanélküliség, illetve a munkaerőhiány növekedésének megállítását, illetve csökkenését segíti.

Debrecen, 2021. február

Készítette:

Szabó Ferenc

¹⁰ Forrás: KSH, nemzeti – számlák –GDP, KSH gyorstájékoztatók

MELLÉKLET

1. számú melléklet

FŐBB MUNKAERŐPIACI INFORMÁCIÓK
2029-2020. év

megnevezés	Hajdú-Bihar megye		Hajdú-Bihar megye		Országos		Országos	
	2019.év	2020. év	változás 2020-2019		2019.év	2020. év	változás 2020-2019	
	1 - 12. hónap	1 - 12. hónap	főben	%-ban	1 - 12. hónap	1 - 12. hónap	főben	%-ban
Nyilvántartott álláskereső száma	21 867	24 276	2 409	11,0	250 947	316 055	65 108	25,9
ebből:								
Férfi	10 062	11 440	1 379	13,7	119 546	151 858	32 312	27,0
Nő	11 806	12 836	1 030	8,7	131 401	164 197	32 796	25,0
Fizikai foglalkozású	18 540	20 472	1 932	10,4	207 636	257 858	50 222	24,2
Stellemi foglalkozású	3 328	3 804	476	14,3	43 311	58 197	14 886	34,4
legfeljebb 8 általánost végzett	9 622	9 849	227	2,4	108 291	123 350	15 059	13,9
középfokú végzettségű	11 047	12 980	1 932	17,5	127 064	170 608	43 544	34,3
gimnáziumot végzett	2 568	3 115	548	21,3	25 994	35 907	9 913	38,1
felsőfokú végzettségű	1 198	1 447	249	20,8	15 592	22 097	6 505	41,7
25 évesnél fiatalabb	3 366	3 638	272	8,1	36 062	44 067	8 005	22,2
25-34 év	12 591	14 070	1 479	11,7	151 495	197 242	45 748	30,2
55 éves és idősebb	5 910	6 568	658	11,1	63 391	74 746	11 355	17,9
Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma	2 304	2 240	-64	-2,8	22 631	24 607	1 976	8,7
ebből:								
felsőfokú végzettségű	126	143	18	14,0	914	1 281	367	40,1
Nyilvántartott pályakezdő álláskereső aránya ¹ (%)	10,5	9,2	-1,2	% pont	9,0	7,8	-1,2	% pont
Tartósan nyilvántartásban lévő álláskereső száma ²	6 837	6 831	-6	-0,1	68 100	76 356	8 256	12,1
Tartósan nyilvántartásban lévő álláskereső aránya ¹ (%)	31,3	28,1	-3,1	% pont	27,1	24,2	-2,9	% pont
Járadék típusú ellátásban részesülők ³	2 723	3 635	912	33,5	40 848	40 848	0	0,0
Segély típusú ellátásban részesülők ⁴	2 651	3 211	560	21,1	28 266	28 266	0	0,0
Rendszeres szociális segélyben részesülők	35	36	1	2,1	152	152	0	0,0
Foglalkoztatás helyettesítő támogatás ⁵	6 553	5 668	-885	-13,5	68 203	68 203	0	0,0
Szakképzetlen	7 160	7 536	376	5,3	85 432	99 840	14 408	16,9
ebből:								
legfeljebb 8 általánost végzett	6 138	6 223	85	1,4	71 904	80 633	8 729	12,1
középfokú végzettségű	1 001	1 277	276	27,5	13 227	18 697	5 470	41,4
gimnáziumot végzett	648	823	175	26,9	7 781	11 138	3 357	43,1
felsőfokú végzettségű	21	36	15	72,6	301	510	209	69,4
25 évesnél fiatalabb	1 573	1 658	85	5,4	17 734	20 766	3 032	17,1
55 éves és idősebb	2 008	2 084	76	3,8	21 241	23 518	2 277	10,7
Szakképzetlen álláskereső aránya ¹ (%)	32,7	31,0	-1,7	% pont	34,0	31,6	-2,4	% pont
Szakképzett	14 707	16 740	2 033	13,8	165 515	216 214	50 700	30,6
ebből:								
legfeljebb 8 általánost végzett	3 484	3 626	141	4,1	36 387	42 717	6 329	17,4
középfokú végzettségű	10 046	11 703	1 657	16,5	113 837	151 911	38 075	33,4
gimnáziumot végzett	1 920	2 293	373	19,4	18 212	24 769	6 557	36,0
felsőfokú végzettségű	1 177	1 411	234	19,9	15 291	21 587	6 296	41,2
25 évesnél fiatalabb	1 794	1 980	187	10,4	18 328	23 301	4 973	27,1
55 éves és idősebb	3 901	4 484	582	14,9	130 254	173 724	43 470	33,4
ÉVES ÖSSZESEN								
Nyilvántartásba belépők összesen	36 585	40 591	4 006	10,9	491 876	576 505	84 629	17,2
Első alkalommal belépő	3 513	3 587	74	2,1	53 772	64 143	10 371	19,3
Az év folyamán betölthető álláshelyek száma (db)	85 552	77 747	-7 805	-9,1	1 387 003	1 145 523	-241 480	-17,4
Újonnan bejelentett álláshelyek száma (db)	31 512	29 980	-1 532	-4,9	464 942	416 878	-48 064	-10,3
ebből:								
támogatott	24 104	25 161	1 057	4,4	288 292	285 356	-2 936	-1,0
nem támogatott	7 408	4 819	-2 589	-34,9	176 650	131 522	-45 128	-25,5

Forrás: NFSZ adattárház